

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. II. - Broj 18.

Ljubljana,
30. aprila
1931.Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani (Narodni dom)
Telefon br. 2543 • Račun kod poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Kraljeva zahvala

I. zamenik starešine Saveza brat Gangl primio je od ministra Dvora
Nj. Vel. Kralja sledeće zahvalno pismo:

Beograd, 23. aprila 1931.

Gospodine!

Zahvaljujući Savezu Sokola na rodoljubivom sokolskom pozdravu i odanosti, upućenom sa glavne redovne skupštine, Njegovo Veličanstvo Kralj šalje Sokolima kraljevine Jugoslavije želju, da se sve jače razvija snažni polet sokolskog blagotvornog rada za opšti napredak i jedinstvo našega naroda.

Ministar Dvora:

B. D. Jevtić

Ing. GEORGIJE KODINEC (Lepoglava):

Više sokolske svesti

Mnogo puta se na stranicama našeg »Sokolskog Glasnika« donasaju članci kojima je cilj, da u sokolskim redovima podignu sokolsku svest. U tim člancima kritizira se ova ili ona nepravilnost, nepoželjna pojava, te su oni od neprocenjive koristi, jer je zdrava kritika bila oduvek moćno oružje u borbi protiv ljudskih pogrešaka i mana. Sokolska pak kritika ne iskaljuje mržnju na braću, već joj je svrha da bratski pokaže i upozori na ono, što ne sme i ne može biti u sokolskim redovima.

Mnogo se naglašava o važnosti širenja sokolskog duha među članovima sokolskih društava sa svrhom, da svaki što bolje shvati veliku ideju Sokolstva, da ju svestrano propagira i da uloži sve svoje snage u radu za korist i sreću svoje zemlje, svog naroda i celog Slovenstva. Za širenje i propagandu sva-ke ideje, u danom slučaju sokolske, postoje dva jaka sredstva. Prvo sredstvo je živa reč, a drugo je štampa. »Štam- pa ima«, u naše doba, »osobite pred- nosti, jer je obilnija po načinu šire- nja, pristupačnija mnogobrojnim čita- ocima na raznim stranama i u razno doba, a što je najglavnije kudikamo efikasnija u svojoj primeni.«

Putem štampe možemo delovati na veću masu šireći i propagirajući so- kolsku ideju, pa sokolska štampa igra i igrala je veliku ulogu pošto su tim postignuti vrlo dobri rezultati.

Uzmemo li za primer naš »Sokol- ski Glasnik«, koji je prema izveštaju za godinu 1930. brojio preko 7300 pre- tplatnika društava i pojedinaca i jer se je u poslednje doba taj broj znatno povisio i dostiže već osmu tisuću, mo- žemo onda bez daljnjeg predočiti va- žnost delovanja štampe, koliko za po- jedinca, koliko i za celo Sokolstvo. Ako pak k tome pribrojimo čitaocima dru- gih sokolskih časopisa i listova vide- ćemo, da je važnost delovanja putem štampe golema.

Ovo nam jasno pokazuje, da je uspeh tim bolji, čim više i bolje radi štampa, a da se to postigne potrebno je, da svi članovi Sokola shvate va- žnost toga i da aktivno na tome po- rade.

Aktivno učestvovanje u širenju

* Dr. Vladimir Belajčić. Izveštaj o sokolskom prosvetnom radu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije u 1930. godini.

Neimari novog života na selu

I, kad dode nova
I velika smena...
M. Bojić.

Na 14. aprila održana je tromesečna sednica svih odbora sokolskih četa sreza gatačkog. Po brojnom uče- šću četinih funkcionera, po aktivnom učestvovanju u diskusiji, po važnosti donesenih zaključaka, po tonu i logič- nom poređaju izrečenih misli ovih go- štaka, retko bi se mogla meriti s nji- ma ma gde i ma čija skupština. Sed- nice je prisustvovalo 180 funkcionera od 14 sokolskih četa i 2 društva (Ga- ko i Avtovac). Dvorana gatačkog So-

Sokolstva putem štampane reči važan je i velik rad, koji donasja vidljive uspe- he, a štampana misao i reč iznešena pred čitaocem svakako je korisnija od nazdravica i pompeznih govora.

Medutim često se u sokolskim re- dovima i u pojedinim društvima ne po- laže tome nikakova ili veoma mala važnost, te ne samo da se ne prati so- kolska štampa, već se u mnogo slu- čajeva prelazi šutke preko pitanja iz- neseneših putem štampe, koji zaslužuju svestranu pažnju.

Događa se, da se aktivno suradi- vaje člana društva na sokolskoj štam- pi ne samo ne shvaća i ne ceni, već taj njegov rad, koji bi morao služiti tom društvu na diku i ponos, ostaje na žalost jalov. Misli i reči iznesene putem štampe ostaju beznačajne, te se ne smatra da se o njima govori, a što je još gore, služe osnovom za lažne glasine o tome da ovo ili ono nije pi- sano, već samo potpisano i t. d.

Takav odnos prema radu koji ide na korist Sokolstva nije dostojan So- kola i mnogo škodi velikoj ideji.

Svako društvo neka što više po- radi na tome, da u redovima svojih članova širi shvaćanje važnosti sokol- ske štampe i rada za nju, te da privu- će sve koji mogu i ume da na tome porade. Razumljivo je, da nije svatko jak na peru, no oni kojima je to dano, neka se late posla.

Neka svako sokolsko društvo, a u prvom redu društvena uprava i svaki član, prate sokolsku štampu, čitaju i tumače drugima ovo ili ono pitanje izneseno na stranicama sokolskih li- stova i časopisa, jer će time uvelike pomoći širenju sokolske misli.

Svaki Soko neka stalno pamti so- kolsko geslo: »Jedan za sve, svi za jednoga« što se izražuje i u tome, da se nijedno postignuće, ni jedan uspeh ili rad u Sokolstvu ne odnosi samo na pojedinca, već na celinu — društvo.

Svaki Soko neka radi za celinu, a ne samo za sebe, jer je pojedinac ni- šta, celina — sve!

Kako svuda tako i ovde možemo opetovati reči iz članka brata Ivanka Bendiša, koji kaže: »Oni, kojima to nije jasno, kojima nije do istinitog so- kolskog rada, neka budu toliko čestiti i neka ne smetaju veliki patriotski rad...«

Radimo i pomažimo našu sokol- sku štampu, jer time činimo za Sokol- stvo vrlo, vrlo mnogo.

kola bila je prepuna stasitih momaka smela pogleda i preplanuta lica šibana snegom i vetrom, obučenih u grubo vuneno sukno. Kad bi neko ovu dru- žinu sreo oboružanu, sledilo bi se sree u njemu. Ali to nisu četnici, borci oru- žjem, to su neimari, zidari novog, bo- ljeg života u selu. Nastanjeni u snego- padnim vrletima na nadmorskoj visi- ni 950 do 1500 m, u besputnom kraju udaljeni od modernog saobraćaja i li- šeni svih kulturnih pronalazaka savre- menog čoveka, gde nepismenost kod muških prelazi 80% i gde je retko vi- deti u selu pismeno žensko, ovi mladi ljudi čvrsto rešeni da stvore bolje us-

love za život novih pokolenja, koja će iza njih doći, oni predstavljaju cvet našeg sela, najlepši i najnapredniji njegov deo.

Ukratko ćemo navesti tok sedni- ce, a kasnije donešene zaključke. Za- pisknik je vodio br. R. Grdić. Sednicu je otvorio starešina gatačkog Sokola br. L. Jeftanović i pozdravio prisutnog starešinu župe br. C. Milića, župskog tajnika br. H. Đikića, člana župskog prosvetnog odbora br. U. Avdalovića i člana uprave mostarskog Sokola pro- fesora br. D. Jakšića, zatim starešinu avtovačkog Sokola br. M. Maljevića i predsednika za gradnju sokolskog do- ma u Avtovcu pukovnika br. B. Sav- kovića i sve prisutne. Posle pozdrava starešina čita tromesečni izveštaj o ra- du sokolskih četa u srezu gatačkom u zadnja tri meseca. Gatačkom društvu pripada 11 četa, a avtovačkom 3 čete. Da bi se video rad ovih četa u mese- cima, koji su najteži u ovom kraju (januar, februar i mart), kad su vre- menke nepogode gospodari situacije, može se zamisliti, koliko je trebalo od- lučnosti, dobre volje i energije, da se sav ovaj posao obavi.

Malo statistike: Održali su 113 sednica; skupljeno članarine 4610 di- nara; pohranjeno u banci i fondovima za gradnju domova 23.801 dinara; šte- diša bilo je 53 i uštedili su 403.50 dina- ra; trezvenjaka je 261 član; okreočio kuću 101 član; nabavili su 50 poljova- nica i napravili 6 modernih dubrišta. Brojno stanje je 541 član i 177 nara- štajaca, vežbača 272; za 96 časova vež- banja prosečno vežbao na času po 161 član. Sve čete imaju 1306 knjiga za čit- tanje, od kojih je pročitano 482. Održana su 53 predavanja i 14 zaba- va. Dobijaju 25 listova poljoprivred- nih i sokolskih. Premda je vreme za poljske radove u ovo doba najnepo- voljnije, ipak su posejali repe 4 kg, kupusa glavatog 13 kg, deteline 5-50 kg luka sada 122 kg i lešnika 6-50 kg; 37 članova napravili su nužnike.

Ovo je ukatko plod rada za tri meseca.

Funkcioneri četa, koje su u nekoj grani rada zaostale, opravdali su to stvarno i argumentovano. Dikeja, od- merenost i pribranstvo frapira svakog inteligenta, naročito, kad ovi ljudi treba da govore pred župskim i dru- štenim funkcionerima i pred nekol- ko oficira Vojnog Okruga, koji su pri- stustvovali sednici. Na sednici je za- ključeno da se Đurđevdanski uranak priredi na četiri mesta u srezu po utv- rđenom programu, koji će sastaviti uprave gatačkog i avtovačkog Sokol- skog društva. Utakmica za venac Nj. V. Kralja odžaće se na 11. juna, a jav- na vežba na 28. juna. 11 četa obve- zalo se je da svaki član radi po jedan dan na mobu pri gradnji Sokolskog doma u Avtovcu, a tri čete koje su udaljene obećale pomoć u novcu.

Sve starešine četa izrekoše najlep- ši sud o tečajcima, koji su nedavno završili tečaj u Mostaru i zamoliše da se sledeće zime otvori opet tečaj i unj pozovu novi članovi.

Jednoglasno je zaključeno, da se povede borba protiv mode i odevanja seljaka raznim fabrikatima. Nadalje je skupština jednoglasno zaključila, da se povede živa akcija za osnivanje mle- karskih zadruga.

Po želji prisutnih, tečajac br. Jan- ko Milošević pročitao je svoje dve pesme u desetercu, u kojima peva no- vo doba i preporod sela. Na završetku sednice starešina župe br. Čedo Milić zahvalio je funkcionerima na dosada- njem radu, ali u isto vreme podvukao, da ih čeka još teži i naporniji rad, jer moraju izdržati za dobro sela i svoje potomstva, pri čemu će mnogi i svoje živote doprineti, a to ne smeju žaliti, jer unuci ustaša iz 1875. i sinovi bora- ca za stvaranje ove naše države ne smeju živeti životom nekulturna čo- veka.

Sa sednice poslani su preko Saveza pozdravi Nj. V. Kralju i Savezu SKJ.

Sednica je započela u 13 sati, a za- vršena u 17.30 sati.

Pre podne bila je konferencija te- čajaca i proba vežbi, koje su naučili u zadnjem tečaju. Po završetku Sokoli su se razišli svojim 5 do 6 sati udalje- nim domovima, stazama uskim i neo- svetljenim. Da bi se osetila čud priro- de u ovom kraju, tu večer padali su gusti slojevi snega nošeni severnim ve- trom, koji će ove neimare još jače očelicitati, da istraju na svom apostol- skom putu.

Mr. Avdalović.

Sokolstvo i Slovenstvo

Iako je pobedonosni evropski rat doneo slobodu i ujedinjenje Jugoslo- venima, Čehoslovacima i Poljacima, ipak jugoslovensko Sokolstvo s tu- gom konstatuje, da je stvar svesloven- ske zajednice iz evropskog rata izišla oslabljena. Kozmopolitski pokret u Rusiji oteo nam je iz zajednice veli- kog slovenskog brata, a braća u Bu- garskoj i nakon 12 godina još nisu u kolu slovenskih Sokola.

Jugoslovensko Sokolstvo stojeći istrajno na stanovištu, da u redovima svoga članstva neguje kult slovenskog bratstva i uzajamnosti, smatra za po- trebno da izjavi:

1. Slovenstvo, kako ga shvata So- kolstvo, ne znači to, da svaki sloven- ski narod treba da utone u jedno slovensko more i da u njemu pot- puno izgubi svoju individualnost, nego da se u duhu svoje vlastite kulture nesmetano i samostalno da- lje razvija. U svakoj potrebnoj pri- licij pak, slovenski narodi treba da su upućeni jedni na druge i da jedan od drugog uzimaju sve one dobre i pozitiv- ne vrednosti, koje imaju pojedini slo- venski narodi u sebi, a koje nedostaju njihovom višem i naprednijem životu. Proučavajući uzajamno slovenske je- zike i literaturu, upoznavajući se sa kulturnim institucijama i narodnim ži- votom, kulturni će se nivo slovenskih naroda ujednačavati i na taj način će se jačati svest o uzajamnosti.

2. Vaspitavanjem svoga članstva u duhu sveslovenskog bratstva i ljuba- vi putem sokolske štampe, propaga- nde i predavanja, izletima i putovanji- ma u masama po slovenskim zemlja- ma, jugoslovensko Sokolstvo želi, da se svaki jugoslovenski Soko sljubi sa slovenskim narodima, njihovim duhom i kulturom tako, da se u svakoj slo- venskoj zemlji oseti kao u svojoj ši- roj otadžbini, a svakog Slovena, pa bilo da on živi gdegod, da smatra kao svoga brata po krvi, jeziku i zajedni- čkom slovenskom poreklu.

3. Naše Sokolstvo već je pokazalo, da postepeno radi na realizovanju svog slovenskog programa. Veliki sve- sokolski sletovi, na kojima se skup- ljaju mase slovenskih Sokola radi me- dusobnog upoznavanja i zajedničkog rada, bili su slovenskom i jugosloven-

skom Sokolstvu vazda jedno od moć- nih sredstava za postignuće napred- rečenih ciljeva. Na sletovima se uvek manifestovala jednodušnost mišljenja i shvatanja slovenskog bratstva, ali ne samo u sjajnim svečanostima, nego u pozitivnom radu na vežbalištu. Na prostranim sletskim stadionima, uokvi- renim stotinama hiljada očiju pret- stavnika slovenskih i stranih naroda, Sokolstvo je uvek polagalo račune o postignutim uspesima na polju fizičke kulture, organizacije, discipline, brat- stva i drugih čovečanskih vrlina. U plemenitom natecanju najboljih od najboljih, u fizičkom i moralnom po- gledu, merili su slovenski Sokoli na sle- tištima svoje snage, ko je silniji od silnijeg.

4. Sa radošću konstatujemo, da po primeru Sokola i druge slovenske or- ganizacije, kako staleške, tako i kultur- no-nacionalne, priređuju slične sveslo- venske sastanke, kongrese i manifesta- cije, što će ideju sveslovenske uzajam- nosti samo još više ojačati.

5. Realno shvatajući rad na zbliža- vanju i bratskoj uzajamnosti, jugoslo- vensko Sokolstvo smatra, da taj rad treba početi sa onima, koji su nam najbliži. Pre svega intenzivan rad u svim pravcima na jugoslovenskom je- dinstvu u našoj državi, kolaboracija sa slovenskom braćom, koja sada borave u našoj zemlji, a zatim zbližavanje i intenzivna saradnja sa našom najbli- žom i jednokrvnom braćom. Preko Saveza Slovenskog Sokolstva hoćemo da razgranjavamo i učvršćujemo dalj- nje veze sa bratskim sokolskim Save- zima čehoslovačkim i poljskim, ruskim i lužičko-srpskim.

6. Radom i žrtvama poslednjih de- cenija uspeši smo, da od Srpsva, Hrv- atstva i Slovenstva dođemo do Ju- goslovenstva. Dalnja etapa, čije su udaljenosti Sokoli svesni, jeste, da zbližavanjem sa ostalim slovenskim narodima dođemo do kulturne zajed- nice sviju Slovena. Samo takvim dalj- njim usavršavanjem u pravcu huma- niteta dospećemo najzad do ideala sveslovenskog pesnika Jana Kolara, da se uvek, kad se uzvikne Sloven, odazove — čovek!

(Iz knjige »Putevi i ciljevi«)

DUŠAN M. BOGUNOVIĆ (Zagreb):

Ideja i organizacija Sokolstva i srednje škole

Nastojanje Sokolstva, da postane opšta narodna vaspitna organizacija, t. j. da sav narod bez obzira na veru, pleme i stalež bude uzgojen u duhu sokolske kulture, vodi prvenstveno sokolski put u školu: osnovnu, gradan- sku, srednju svih smerova i konačno u univerzitet.

U osnovnu školu vodi nas put za- to, jer tamo je početak života i rada naroda. Kakvi se temelji tu dadu, ta- ki će biti posledice narodno-državni život. U te temelje narodno-državni života treba svrstati i elemente sokolskog du- ha. Primi li se načelo: jedna škola — jedna sokolska četica uz vodstvo uči- telja-sokolskog prednjaka — eto puta, da sva školska deca budu i sva so- kolska deca.

U radu sa osnovnom školom mi se susrećemo sa školskim vaspitnim faktorom — učiteljstvom — koje treba da stoji u uskoj vezi sa radom Sokol- stva. Taj isti put vodi nas u učiteljske škole, jer kakav bude učiteljski pomla- dak sokolski uzgojen u učiteljskim školama, takav ćemo danas — sutra imati sokolski kadar za rad Sokolstva u selima. Ova misao došla je do od- raga i u organizaciji SKJ: »Putevi i ciljevi«, gde se kaže: »Ima da se u svakoj učiteljskoj školi kroz sve go- dine uči o Sokolstvu u teoriji i praksi i da se tako još u školi svaki nastav- nički kandidat upozna sa Sokolstvom.« Ovome, po mome mišljenju, trebalo bi dodati još i sokolsko društvo uz učiteljsku školu ili da uz školu bude odeljenje sokolskog društva. Forma ni- je bitna, već je glavno, da učiteljski pripravnici imaju uz školu praktično da vide društveni sokolski rad.

I dalje, put nas vodi u srednje škole, jer tamo se nalaze buduće du- hovne vode našeg narodno-državnog života u svim granama javnog života, među ostalim, tamo se nalaze i budući starešine, tajnici, prosvetari i t. d. So- kolstva, tamo se po našem sokolskom radu nalaze naraštajci i jedan deo so- kolske dece, koje treba privući Sokol- stvu. Danas od školske, srednjoškols- ke omladine, koja broji preko 100.000, pripada Sokolstvu tek 16.000, od kog broja, kad se pogleda u statistiku So- kolstva, ostaje mali procenat stalno u sokolskim redovima.

Nastojanje, da omladina od os- novne škole pa dalje bude uzgojena u duhu sokolske kulture, vodi nas u škole, jer kroz školu prolazi c e o naš narod, a mi hoćemo da utičemo ne samo na uski krug sokolskih pripad- nika, već i na sve delove naroda od najmlađe dobe pa do dobe starosti, kako bi kultura Sokolstva postala kul- tura naroda.

Sokolstvo i škola, ne samo osnov- na i učiteljska, već i srednja sastaju se u pitanju vaspitanja srednjoškolske omladine i jedna i druga utiču na uz- goj sokolskih pripadnika. Iz toga, a da nastojanje Sokolstva uspe, i škola da je svesna toga, namiče se potreba zajedničkog sporazumevanja između ta dva vaspitna faktora omladine.

¹ To može biti u sokolskom dru- štvu dotičnog kraja, jer nije samo for- ma nego je princip, da ne poznamo ni- kakvog klasnog ili staleškog sokolskog društva (ili odeljenja.) Time bi porušili jednu od glavnih osnova sokolske mi- sli: jednakost. — Uredništvo.



IX. svesokolski slet u Pragu

IX. svesokolski slet, koji će se održati uz saradnju Slovenskog Sokolstva god. 1932. u Pragu, dobiva sve jasnije konture. Sednica prednjačkog zbora ČOS definitivno je primila vežbe za sve muške kategorije. — Pre nekoliko vremena je bio raspisan konkurs za sletski program. Na osnovu prispelih predloga je definitivno utvrđen sa strane načelnštva ČOS sledeći raspored:

5. juna školski dan praških osnovnih i građanskih škola, 11. i 12. juna srednjoškolski dani i srednjoškolska takmičenja, 19. juna dan sokolske dece praških i okolnih župa, od 26. do 29. juna slet sokolskog naraštaja, 1. i 2. jula takmičenja, 3. jula prvi glavni sletski dan, 4. jula drugi glavni sletski dan, 5. jula treći glavni sletski dan, 6. jula povorka i nastup vojske, gosti i jahači.

Otsek za sletsku scenu sprema scenu, koja će se davati u naraštajskim danima te u sva tri glavna sletska dana. Scena će biti samo jedna. Pored toga biće nekoliko nastupa iz lako-atletičkih disciplina.

Uvežbanje sletskih prostih vežaba počinje u svim sokolskim društvima na jesen ove godine.

Rezultati takmičenja i pobednici objaviće se kod nastupa na dan povorke.

K nastupu 19. juna biće pripuštene deca samo iz praških i okolnih župa, i to jedino iz onih društava, u čija će se sedišta deca moći vratiti iz Praga još pređevče istog dana. Iz praških župa pripuštice se k nastupu deca od 9 do 14 godina, a iz onih van Praga samo deca u starosti od 12 do 14 godina. Nastupice također i najmlađa deca, ali to samo iz praških društava. Da bi pak mogla proslaviti 100-godišnjicu Tyrševog rođenja deca i u župama van Praga, prirediće sve župe naročiti dan za decu.

Svesokolski slet počće štafetnim trčanjem od pograničnih gradova Čehoslovačke republike k Tyrševom spomeniku u dvorištu praškog Tyrševog doma.

Sokolsko društvo Maribor-Mafica proda celotni godbeni materijal za godbo na pihala in sicer 35 instrumentov. Proda se samo kompletno in proti takojšnemu plačilu. — Cene po dogovoru.

(Nastavak sa 1. str.)

No u realnom rešavanju ideoloških i organizatorskih težnja Sokolstva prema srednjim školama moramo biti načisto ne samo sa nastojanjem Sokolstva u školi, već i obratno, t. j. moramo znati, što škola treba od Sokolstva, a da se nadopuni vaspitanje školskih pripadnika; što nedostaje današnjoj školi, a maglo bi se uzeti iz sokolskog vaspitnog sistema; kako je moguće dovesti u sklad težnje Sokolstva, a da se ne povrede načela slobode jedne i druge ustanove; dalje, kako je moguće organizatorski dovesti u sklad vodeće i odgovorne faktore Sokolstva s jedne, a škole s druge strane, i konačno, kako je moguće decu škole i Sokolstva u pitanju njihova slobodna vremena udesiti, a da pri tome ne trpi ni rad u školi ni u Sokolu.

To su pitanja, na koja treba odgovoriti, a da se realno provede ideja i organizacija Sokolstva u srednjim školama.

Kad se radi o odnosu Sokolstva prema srednjim školama, prvenstveno treba imati na umu: sistematsko i svestrano fizičko vaspitanje celokupne srednjoškolske omladine po sokolskom sistemu, širenje među ovom jugoslovenske nacionalne svesti, pojava budućeg građanina Jugoslavije i to na način, da u toj omladini, u toj srčici naše rase rasplametu vatru idealizma za jedinstvo, snagu i veliku budućnost Jugoslavije. Usaditi joj osećaj, da samo zdrav i snažan narod jeste narod budućnosti i da radi toga treba od rane mladosti podvrgnuti se stalnom vežbanju tela i duše po sokolskim načelima.

Ja stavljam na prvo mesto fizičko vaspitanje srednjoškolske omladine, protokano stvaranjem jugoslovenske narodne svesti i pojava budućeg građanina Jugoslavije svesna, disciplinovana i požrtvovna. Sve ostale elemente sokolske kulture treba ostaviti kasnijim vremenima, kad naše srednjoškolske dete odraste i kad samo od sebe bude moglo da shvati velikančasta bratstva, jednakosti, slobode, i smisao

Iz zagranice župe ČOS

Zagranica župa ČOS održala je svoju XI. glavnu skupštinu, na kojoj su bila zastupana društva Augsburg, Berlin, Zürich, Draždani, Gornja Orehova, Hamburg, Kwasilow, Lipsko, Hülč, Mnihov, Mörs, Nadlac, Pariz, Rowno, Sao Paolo, Sofija i Grac. Zagranica župa udružuje 28 društava u 11 država, a sada se osniva još nekoliko društava tako, da će u doba svesokolskog sleta zagranica župa brojiti 35 do 40 društava.

60 godišnjica Sokolskog društva Přerov

Čehoslovačko Sokolsko društvo u Přerovu slavi 4. maja o. g. šesdeset-godišnjicu svog opstanka. Osnivačka skupština bila je god. 1871. Onda je društvo brojilo 76 članova. Od austrijskih vlasti bilo je dvaput raspušteno i to god. 1907. i za vreme svetskog rata. Danas broji društvo 1420 članova, 203 naraštajnika i 482 dece. Svoj jubilej proslaviće društvo svečanom glavnom skupštinom i akademijom, a 21. i 28. juna priređuje u Přerovu Srednjomoravska župa pokrajinski slet.

40 godišnjica Sokola Mor. Ostrava I

30. o. m. navršice se 40 godina, otako je u Moravskoj Ostravi osnovano prvo sokolsko društvo. Društvo je svojim intenzivnim radom u ovoj nacionalno dosta mešanoj pokrajini brzo postiglo glas najboljeg i najvećeg društva u Moravskoj. Posle svetskog rata u Moravskoj Ostravi osnovan je još Sokol II i Sokol III.

Škole ČOS

Letnja škola ČOS za članice održaće se od 3. do 16. maja 1931. god. Škola će imati dva odeljenja i to za plivanje i igre te za laku atletiku. — Školu za sudkinje lake atletike priređuje udruženje od pet praških župa 10. maja u Tyrševom domu u Pragu. — Muška prednjačka škola ČOS za vodstvo igara održaće se od 17. do 23. maja o. g.

dubokih načela sokolske demokratije i t. d. — ono, što nije ni kod svih nas starijih potpuno jasno i razvijeno. Glavno je dobiti: snažna-zdrava disciplinovana-požrtvovna momka i devojku od 12 do 18 godina.

Pogledamo li, kako je to u stvarnosti, videćemo, da današnje stanje telesnog vaspitanja u srednjim školama daje vrlo malo nađe u pravcu telesnog zdravlja i snage budućeg naroda onako kako mi zamišljamo. Mi nemamo dostatno higijenskih dvorana, ukoliko ih i imamo, one su dnevno toliko prenatrpane vežbama učenika, a posle školskog rada školskim kategorijama, da je vazduh i čistoća takova, da je bolje u njima uopšte ne vežbati; ako se pak kraj toga ove dvorane (kao što u stvari i jest) daju još i za razne društvene priredbe, kako onda take dvorane, u kojima se vrši telesno vaspitanje mogu da koriste utiču na zdravlje i snagu naše srednjoškolske omladine, koja je u najkritičnijoj dobi svoga života i razvoja. Isto je tako i sa igralištima, sa pitanjem nastavnog programa, sa odelima i slično, što nam daje sliku, kao da se uopšte nalazimo u početku telesnog vaspitanja, koje racionalnije i sistematskije od nas vrši mnoga druga država nego mi, koji imamo zakon o SKJ. U doba, kad je naraštaju najpotrebnije telesno vaspitanje, 6., 7. i 8. razred, nastavni program uopšte ne predviđa telesno vaspitanje. To je doba, kojemu su druge zemlje oko nas posvetile naročito vojničkom predvaspitanju, a mi tu prekidamo, u malom procentu prepuštamo Sokolstvu, dosta sportu i to nogometu, koji negativno deluje na razvoj dečjeg tela i duše, a baš je to doba, kojemu bi se imalo posvetiti najveću pažnju, t. j. vojničkom predodgoju, a naročito odučavanju od onoga što se u to doba najviše pojavljuje: seksus, alkohol, nikotin i slično. Prvenstvena je dužnost predstavnika Sokolstva i škole da porade na donošenju stalnog nastavnog programa, zakona o igralištima, dvoranama i kupalištima i jedinstvenom vežbačkom odelu, kao i o savetu nastavnika gimnastike, profesora-Sokola i lečnika

(školskog), koji bi zajedno poradili da se učenicima srednjih škola dade sistematsko i stvarno telesno vaspitanje u godišta od 10 do 18 godina. Dobijemo li u tim godinama zdrav i snažan pomladak, lako će biti Sokolstvu sa ovakim pomlatkom, kad postanu građani, voditi čisto sokolsku ideologiju i u tome uspeti. Osim toga ima škola, kao na pr. stručne-ženske, obrtne muške i slične, u kojima uopšte nema telesnog vaspitanja, a učenicima ovih usled dnevnog zanimanja u školi, koji se vrši u sedenju i te kako je potrebno telesno vaspitanje, da se popravi loš uticaj sedenja na dečje telo. Ovamo ne po karakteru, ali po godištima spadaju građanske škole i ostali zanatlijsko-obrtni zavodi, kao i naši naučnici, o kojima treba dublje i svestranije da se razmisli i da im se iz bogata i široka sokolskog sustava da ono, što će im olakšati život, dati snagu i zdravlje, kako tela tako i duha.

Daljnji rad Sokolstva mora da bude upriličen profesorima srednjih škola, jer kod njih vlada veliko nerazumevanje za telesno vaspitanje omladine; oni vrše odredbe više mehanički i na osnovu zakona, nego li iz uverenja da je telesno vaspitanje sastavni deo opšte kulture čoveka, koje temelje treba da da osnovna škola, a dalje da razvija srednja.

Njima treba prići, kao što smo prišli i učiteljstvu i dati im ne frazeološki, već naučni pojam Sokolstva, a iz opšteg pojma Sokolstva onaj deo, koji se odnosi na srednje škole, a to je fizičko vaspitanje po Tyrševom sokolskom sistemu. Treba stupiti u vezu sa Jugoslovenskim profesorskim društvom kao što i sa učiteljskim društvom.

Sokolska misao u današnje doba, kad joj je data i daje se tolika vrednost, treba da iskoristi ove momente ne za svoje organizatorsko delovanje unutar samog Sokolstva, već van Sokolstva, dajući prvenstveno školskoj omladini (budućem narodu) takovo telesno vaspitanje, od koga će ono videti koristi, pa je takovo dete, kad postane građanin, za sigurno trajan član sokolske organizacije, jer dobiveno dobro u doba mladosti neće ostati zaboravljeno ni od koga je to dobio. Neka nam ne smeta, što se ideja Sokolstva u pitanju organizatorskom nadopunjuje i sa drugim faktorima: učiteljstvom, nastavnicima, profesorima; glavno je ideološki davati i ideološki prodirati u narodne mase, a u kasnije doba doći će sve to, što prođe kroz ideologiju Sokolstva u organizaciju Sokolstva, bilo brojem bilo stalnom simpatijom za nas, što je potpuno svedeno. Glavno je dati srednjim školama iz sokolskog sustava ono, što danas nedostaje u njihovom sveopštem vaspitanju.

Danas se u svim pedagoškim knjigama raspravlja pitanje preopterećenosti srednjoškolskog deteta. To dolazi od toga, što se u programu svih škola sve više svrstavaju novi predmeti, a zanemaruje se dečje telo, t. j. zdravlje. Dete je sve više i više privržano po nekoliko sati u domu i školi uz knjigu. To dete sve više i više umara ne samo mozgovno već i telesno, jer nema počinaka, a u najboljem slučaju nedostatak. Kraj toga treba imati na umu način hrane, jela, stanovanja, odevanja i slično pa će se doći do zaključka, kako je baš danas Sokolstvu zadatak da profesorski krugovi dodu do shvaćanja, da sve što se radi u školi sa školskim detetom, mora da se prema tome prosudi, kakav to uticaj čini na zdravlje deteta, i da je dužnost škole, da iz nje izlaze ljudi zdravi, jaki, puni volje za rad, za sebe, svoj narod i svoju državu, a ne da u najboljoj dobi, kad treba da budu najjači i najidealniji, postanu starci, koji više ne traže od života ništa drugo, osim hleba i plate. Dusevna preopterećenost spojena je i sa preopterećenošću raznih ustanova u školama, kojih od danas u sastavu školske organizacije srednjih škola imamo toliko kao n. pr.: Trezvenosti, Skauti, Ferijalni Savez, Jadranska Straža, Crveni krst, dačke literarne družine i t. d. U većini slučajeva ova dačka udruženja vrše pribiranje članarine, a čine vrlo slab uticaj u pravcu svoje ideologije. Ako pogledamo dublje u ta udruženja, vidimo, da biti trezven, letovati taboriti, upoznavati svoju domovinu, voliti Jadransko more, pomoći bližnjega, manifestovati svoje umne radove i t. d. — sve to sadrži i ideologija Sokolstva. Treba li bi zamisliti, nije li moguće da se putem sokolske organizacije u školama, ako ne sve, a ono barem neki delovi svrstaju u sokolski rad i tako već zarana počne provodati koncentraciju narodnog rada u sokolsku organizaciju, da školski pomladak ne bude preopterećen raznim ustanovama. Isto tako da se obzirom na duševnu preopterećenost do podne posveti duhu, posle podne telu.

Kao što smo se u pitanju rada i vežbe sokolske dece od 6 do 10 godina sastali sa učiteljstvom kao glavnim faktorom za rad u sokolskim četama, u prosvetarskom radu i radom u školi, tako isto, kad radimo sa srednjoškolskom omladinom, sretamo se sa nastavnikom telesnog uzgoja u sred-

njim zavodima. On je po funkciji, koju vrši, izvršni i vaspitni organ fizičkog vaspitanja srednjoškolske omladine. Ako je važno fizičko vaspitanje omladine, onda je važan i faktor, koji to izvršuje, t. j. nastavnik, čiji rad zavisi od dva momenta, a to je njegovo materijalno stanje i auktoritet, od čega zavisi i uspeh onoga predmeta, koji on za dobro naroda i države izvršava, a to je telesno vaspitanje srednjoškola. Trpi li njegov ugled, je li on materijalno ovisan, iz toga prirodno proizlazi da trpi na ugledu i predmet, koji on predaje. Ako pak on to provada jer radi po sokolskom sistemu, a to mu je i prema zakonima države dužnost, on treba prema tome da zauzme položaj u sokolskoj organizaciji dostojan njegovog sokolskog rada i sokolska organizacija treba da nastoji, da i njegovo materijalno stanje bude povoljno.

U uskoj vezi sa ovim pitanjem jeste i rad profesora — članova sokolske organizacije, kojima bi bila dužnost, da u zajednici sa nastavnicima gimnastike čim više deluju na učeničke, da pristupe sokolskoj organizaciji, da raspisuju sokolske listove, knjige, brošure, i da svakom prilikom nastoje, da se u srednjoškolskoj omladini razvija duh Sokolstva.

S tim u vezi treba da se razmisli, nebi li za budućnost Sokolstva bilo mnogo bolje, da se sokolski rad vrši po zavodima, te da sva deca (naraštaj) budu sokolski naraštaj, kao odeljenja izvesnih sokolskih društava. Raspored rada u školi, udaljenost sokolskih dvorana, razne prilike u kojima se nalaze sokolska društva, pomanjkanje prednjaka-pedagoga, razni uticaji koji danas neprimetno ali sigurno utiču na dušu školskog deteta, bolje shvaćena disciplina, red, mirnoća i još mnogo toga, dovoda nas danas do te misli. Neka svaki onaj brat ili sestra, pre nego što se čisto teoretski upusti u pobijanje ovoga, razmisli, nije li danas i suštinski dan naše države takav, da on od Sokolstva zahteva ogroman a ne mali i uski broj sokolskih pripadnika. Pogledajmo u prošlost, pa ćemo videti, da je mnogo toga u Sokolstvu bilo pogrešno, izbacujući fraze, reči i filozofiranja.

Sokolski život zakonom o SKJ potpuno je realan. Ako u radu postrada forma organizacije nije bitno, glavno je da prode narod kroz sokolsku kulturu, kroz sokolski dobro misleće vaspitne faktore; a bez sumnje su to naši učitelji, profesori, koji uz opšte znanje, duh prosvetne politike, koja se danas vodi kao državna politika, dobiju na raznim tečajevima sokolske organizacije duh sokolski, postaću ne samo prosvetno-vaspitni već i sokolsko-vaspitni faktori. Inicijativa, odluka, opšte vodstvo Sokolstva treba da ostane u rukama onih sokolskih prednjaka i radnika, kojima je Sokolstvo postalo sastavni deo njihova života već davno i davno ranije; a ono, što nam može da poremeti naše redove, to je vodstvo Sokolstva u rukama nesokola, a ne učestvovanje u sokolskom radu učiteljstva ili profesora.

Da zaključim: Ako je tačna tvrdnja tolikih i tolikih sokolskih prvaka, da se kroz fizičko vaspitanje po so-

* Ovde bi trebalo govoriti konkretno. — Uredništvo.

kolskom sistemu rešava i moralno duševno vaspitanje te jugoslovenska nacionalna svest i pojam građanina Jugoslavije, onda treba da pristupimo dublje i svestranije rešenju pitanja: fizičkog vaspitanja srednjoškolske omladine, bolje rečeno našega deteta od 10 do 18 godina, kako u školi tako i van škole.

Rešimo li to pitanje: donošenjem zakona o fizičkom vaspitanju naroda, igrališta, dvorana, visoke škole za telesno vaspitanje i svega što je time u vezi, mi smo učinili više, svestranije i bolje za Sokolstvo, nego da rešavamo sokolsko pitanje dece i naraštaja u Sokolu.

Napokon razmisli, što bi trebalo učiniti, a da danas preko 140.000 pomlatka — naraštaja, koji stoje van sokolske organizacije privremo u ogoj Sokolstva u doba mladosti, u organizaciju Sokolstva u doba muževnosti.

Ne bojmo se upliva i drugih, ako je stvarnost narodnog i državnog jedinstva i ideja državne politike i ako na čelu Sokolstva stoji Nj. Vis. Prestolonaslednik. Država, državni faktori nisu van nas, oni su sastavni deo onih ličnosti, s kojima moramo raditi, jer sve to što se zbiva, posledice su onoga stanja, koje je nastalo zakonom o Sokolu kraljevine Jugoslavije, a za koje je glasala većina sokolskih predstavnika. Danas je glavno, čim šire i dublje primeniti sokolsku ideju na narod; jedno od prvih zadataka jeste primena ideje Sokolstva u srednjim školama, jer današnji pripadnici srednjih škola bućući su vode duhovnog narodnog života. Svi treba da prođu školu sokolskog vaspitanja. Kroz Sokolstvo to nije moguće, već kroz srednje škole.

To treba da provedu nastavnici gimnastike i profesori Sokoli u zajednici sa upravama Sokola i škole.

Nije važno, hoće li malo postradati organizatorska sloboda Sokolstva, glavno je da ideološki uđemo u krv i život omladine. Ko danas bude sejo Sokolstva seme ne samo u redove Sokolstva već i van njega, taj će kasnije i žeti. Ne čekajmo vreme, da ceo narod bude odgojen u duhu Sokolstva kroz sokolsku organizaciju, jer uzalud trud! 60 i nekoliko godina života upućuje nas na nove puteve!

Napomena uredništva: Sva su ta pitanja obrađena u »Putevima i ciljevima«, a sasvim u skladu sa osnovnim principima, iz kojih raste i na kojima stoji sokolska ideja. Treba samo pravog i smišljenog sokolskog rada svuda i od svakoga pa će onda biti tako, kakó je Tyrš kazao već na početku, da treba da čitav narod dođe u naš krug. Bitnost ideje ne smemo žrtvovati u nijednom slučaju, jer to nije ni od potrebe. Nego samo rad u smislu ideje i provadan u duhu organizacije imaće siguran i trajan uspeh. Postoji u istini život van nas, ali taj život nije sokolski.

Svim bratskim župama i društvima

Pozivamo sve bratske župe i društva, da saraduju kod priredaba antituberkuloznih dana, koje priređuje antituberkulozna liga.

Savez SKJ



† General Stevan S. Hadžić

Dne 23. aprila preminuo je nakon dužeg bolovanja u Beogradu ministar vojske i mornarice na raspoloženju, počasni adutant Nj. Vel. Kralja, armijski general Stevan S. Hadžić.

Vest o smrti ovog prokušanog borca ratnika i jednog od najodličnijih i najpopularnijih oficira naše vojske izazvala je u čitavoj našoj zemlji iskrenu i duboku žalost, koja je naročito bolno odjeknula u redovima jugoslovenskog Sokolstva, čiji je pokret pokojnik oduvek pratio sa tako dubokim shvaćanjem, uvek ga oduševljeno pomagao i veselio se njegovom napretku i na čijoj je reorganizaciji svojedobno i sam aktivno saradivao.

General Stevan Hadžić rodio se 19. februara 1868. god. u Beogradu, gde je i svršio višu gimnaziju te stupio u vojnu akademiju. Po svršenju akademije god. 1889. proizveden je za artiljerijskog potporučnika. Uoči balkanskog rata unapređen je za generalštabnog pukovnika. General je postao krajem svetskog rata, 18. oktobra 1918. god., a 21. oktobra 1923. dobio je čin armijskog generala.



Pored akademije u Beogradu, general Hadžić svršio je i rusku generalštabnu akademiju u Petrogradu. Neko vreme bio je i nastavnik podoficirske škole, a od 1896. do 1897. bio je vršio dužnosti načelnika štaba drinske divizije, zatim ordonans-officir Nj. Vel. Kralja, šef saobraćajnog oteka generalnog štaba, načelnik štaba konjičke divizije i načelnik štaba dunavske divizije. Od god. 1902. do 1904. bio je komandant 6. pešadijskog puka, a go-

dinu kasnije šef obaveštajnog odeljenja generalnog štaba i komandant 18. pešadijskog puka. God. 1906. postao je šef generalštabnog odeljenja u Ministarstvu vojske, koju dužnost je vršio do 1910. god. Sledeće godine bio je imenovan za vojnog atašea u Petrogradu.

U balkanskom ratu pokojni general Hadžić bio je komandant drinske divizije prvog poziva, a u svetskom ratu najpre komandant šumadijske divizije, kasnije do god. 1916. načelnik štaba prve armije. Iza toga bio je komandant dobrovoljačke divizije u Rusiji koja je svojim junačkim borbama na Dobruđi proslavila sebe i svoga komandanta, a od marta 1917. do 1919. god. vojni ataše u Rumuniji. Posle ujedinenja vidimo ga kao ministra vojske i mornarice u mnogim vladama.

Pokojni general Hadžić priznat je i kao odličan vojni učitelj i pisac. Više godina bio je nastavnik vojne akademije. U »Ratniku« objavio je mnogobrojne članke i rasprave, a pored toga 1909. god. izdao je knjigu »Taktika u istorijskim primerima«.

Za svoje neprocenljive zasluge učinjene svojoj otadžbini, pokojni general Hadžić odlikovan je svim našim odličijima i spomenicima, a pored toga posedovao je najviša odličja ruska, francuska, engleska, čehoslovačka, poljska, rumunska, grčka, italijanska i drugih država.

Njihova Veličanstva Kralj i Kraljica lično su u domu pokojnika izrazili svoje saučešće njegovoj porodici.

U sjajnom sprovodu, koji je obavljen 24. aprila, a kojem su učestvovali svi najviši predstavnici državne vlasti, predstavnici stranih država, mnogobrojni odličnici, Sokoli beogradskih društava te ostala društva i korporacije, Savez Sokola kraljevine Jugoslavije predstavljali su članovi izvršnog odbora sa I. zamenikom starešine bratom Ganglom na čelu.

U ime Sokolstva oprostio se je sa pokojnikom brat Gangl sledećim govorom:

U ime Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije prilazim k lešu g. ministra generala Stevana Hadžića sa svim poštovanjem i onim pijetletom, koje u našim srcima rada nenadana smrt tako odličnog oficira, tako vernog službenika vrhovnog komandanta naše slavne vojske, Nj. Vel. Kralja, tako oduševljenog patriote i nacionaliste i tako uverenog i iskrenog prijatelja i zagovornika našega Sokolstva.

Također i nad njegovom glavom prohujala je olujina strašnog rata sa svom svojom žestinom i silom, a njegove izvanredne vojničke vrline i sposobnosti te žilavost njegovog junačkog značaja podavale su mu i ojačavale njegovu pobeđničku snagu, jer ga je preko svih napora i teškoća vodilo duboko uverenje, da mač srpskog vojnika mora pobediti sve neprijatelje, osloboditi otadžbinu i proširiti ju tako, da u njoj, u jednom zajedničkom domu, budu združeni i ujedinjeni u bratskoj ljubavi svi Jugosloveni.

Kada je bio tako preobličen zemljovid naše zemlje i kada su na jugu i severu, na zapadu i istoku zabeležila koplja naših ratnih zastava, odmah su uz njih zalepršali i naši sokolski barjaci, o koje je također u mahovitom urlanju besno udarao burni vihor svetskoga rata, da se tako odmah po rođenju Jugoslavije poklone njenoj veličini i slavi i da se stave u službu svoje ljubljene otadžbine!

Izvršili smo svoju otadžbenu dužnost.

Ta krasna i velika naša zemlja već davno pre živela je u našim osećajima i težnjama. Svako sokolsko srce brižno i ljubomorno čuvalo je njen svetli lik u punom opsegu i pred njim su treperili žarki plamenci sokolske vernosti i ljubavi.

Sve je to bilo velikom pokojniku dobro poznato i stoga je i cenio naše delo, koje smo u miru razvijali i razvijamo ga u svim pravcima, u gorljivoj želji i težnji, da sve

bogatstvo našega naroda i naše zemlje dignemo do neslućene veličine i vrednosti, da će mu se diviti i uvažavati ga čitav kulturni svet.

Pri njemu, koji je sa državničkom uvidavnošću uspešno sudelovao na reorganizaciji našega Sokolstva na temelju zakona, našli smo uvek puno shvatanje sokolskih zadataka i dužnosti. Veselio se je našem napretku i razvoju i ništa više nije želio, nego da bi se u sokolski tabor sabrao sav naš narod. Neumoljiva sudbina nije dopustila, da bi bio deonik te konačne pobeđe sokolske misli u našoj otadžbini, do koje će neminovno doći.

Zato pak ne prilazim zemnim ostancima g. ministra generala Stevana Hadžića samo sa poštovanjem i pijetletom, nego mu iz duboke blagodarnosti kličem oproštajni zadnji sokolski pozdrav: Zdravo!

A ti, zastavo Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, pokloni se njegovoj seni!

Soko - načelnik Chicaga



Brat Antonin Čermák, rodom Čehoslovák, novozabrani načelnik Chicaga

Sokolski veterani



Brat JUDr. Fr. Vaina, sudski saveznik u miru iz Nove Pece, star 91 godinu, jedan od najstarijih čehoslovačkih Sokola

IZŽUPA I DRUŽTAVA

Župa Beograd

ČEHOSLOVAČKI OTSEK SOKOLA »MATICE«.

Akademija.

U spomen neumrlog Tyrša priredena je 28. marta o. g. ova akademija u Čehoslovačkom domu. Prisutna je bila cela čehoslovačka kolonija na čelu sa svojim poslanikom br. dr. Flieđerom, i mnogobrojno članstvo beogradskih sokolskih društava. Sala i galerije pune. Za vreme treće tačke programa došli su braća V. Štěpánek, podstarosta ČOS i H. Krejčí, prosvetar ČOS, koji su stigli u Beograd kao delegati ČOS na godišnju skupštinu Saveza SKJ. Velika je šteta što je isto vreme održavana predkonferencija delegata za sutrašnju glavnu skupštinu Saveza SKJ pa stoga braća iz unutrašnjosti nisu mogla prisustvovati ovoj lepoj i dobroj akademiji.

Akademiju je otvorio br. O. Novotný, pozdravivši prisutne, a zatim je prethodio br. Jana Vlka, studenta štipendistu, koji je u jednom smišljenom i zbiljenom predavanju izneo značaj dr. M. Tyrša za Sokolstvo.

Nakon predavanja prešlo se na vežbe. I. Muška deca vežbala su »Za natilje« od K. Eliáša. Ova simpatična tačka, popraćena i pevanjem od samih izvođača neobično se svidela gledaocima mada u gimnastičkom pogledu nije tako bezbepkorno izvedena.

2. Ženska deca: Dečje igre od Očenaška, muzika: Matějovce. Deca su izvela tačku dobro, no ima Očenašek i jačih stvari za decu, a posebno za akademiju.

3. Muški naraštaj izveo je skupine na konju sa ručama dobro, no sami sastavi mogli su biti u lepšoj kompoziciji.

4. Starija braća: Skokovi preko jarca. S obzirom na izvođače ne mogu se staviti veliki zahtevi; ali u svakom slučaju treba pohvaliti volju i disciplinu vežbača.

5. Članice: Šatečkovi rej. Muzika: češki narodni motivi. Sestre, u divnim češkim narodnim odelima, izvele su ovaj lepi ritmički sastav veoma dobro. Sama vežba zahteva dobru uvežbanost i stanovitost; sestre su odgovorile ovom zahtevu u punoj meri i dobile zaslužan aplauz.

6. Članovi: Vežbe na razboju. Hozmogeno odeljenje braće neobično se svidelo. Vidi se da su braća ispravno shvatila, kakav treba da bude nastup na akademiji. Vežbani su lakši sastavi, braća se nisu upuštala u izvođenje onih vežbi, koja premašuju njihovu snagu i izvežbanost, pa su stoga svi uspešli da svaku vežbu izvedu lako, tačno, bez i najmanje greške. Ovakav način vežbanja naobično je koristan u svakom pogledu, a naročito po ugled same priredbe.

7. Ženski naraštaj: »Novi pravci« od Jemelkove. Sastav koji je već vežban na prošloj akademiji »Matice« i ovoga puta se neobično svidelo. No čini se kao da je prvi put bolje — ili tačnije — savestnije vežban.

8. Članice: »Naše primorje« od Vojnovičeve; muzika: naši primorski motivi. Sastav posvećen starešini društva bratu admiralu Prici. I ovaj sastav već smo videli na jednoj od ranijih akademija »Matice«. Izveden je veoma dobro; dopao se naročito radi mornarskog odela (jedna polovica bila je obučena u muška, a druga u ženska).

Posle završenog programa nastala je igranka, koja je trajala do duboko u noć. Za dobro raspoloženje pobrinula su se braća i sestre domaćini, što im je u punoj meri i uspeo.

SOKOLSKO DRUŠTVO INDIJA.

Sokolsko društvo Indija priredilo je dana 15. marta o. g. svečanu sokolsku akademiju. Akademija je održana u sokolskoj dvorani. Taj dan očekivan je među Sokolima sa naročito radnim raspoloženjem, jer su tom prilikom imali biti proglašeni 35 braće i sestara stalnim članovima i podeljene im sokolske značke i legitimacije. To su bili prvi članovi ovoga društva, koji su proglašeni stalnim članovima, i zato je to bio događaj od naročite važnosti.

Prema tome je i sama akademija imala svoje posebno značenje, pa je i program bio naročito izabran. Radno raspoloženje Sokola prešlo je i na građanstvo, koje je manifestovalo u velikoj poseti. Svojim lepo izvedenim vežbama, Sokoli su potpuno opravdali sva očekivanja, koja su u njih polaganja.

Naročito je bio svečan momenat predaje znački i legitimacija. Uz zvukove sokolskog marša, pristupale su na podium pojedine vežbačke grupe: deca, naraštaj i članovi(ce) vežbači, de su se svrstali u polukrug. U sredini je bio starešina brat Vojnović i sekretar brat Radišić. U svojoj pozdravnoj reči brat starešina se na prvom

mestu seća i pozdravlja Nj. Vel. našeg uzvišenog Kralja Aleksandra I., zaštitnika našeg Sokolstva. Pozdravlja starešinu našeg Saveza Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra. Kliče im sokolski »Zdravo«. Ovaj usklik prihvaćaju svi Sokoli i gosti i tri put »Zdravo« orilo se dvoranom. U daljnjem svome govoru pozdravio je Sokole slavjenike i istakao svečanost momenta. Naglašuje, da je značka samo vanjsko obeležje Sokolstva, a nosioce te značke treba da krasi i unutrašnje osobine, koje se zahtevaju od jednog Sokola.

Tek te unutrašnje osobine, koje se sastoje u lepom sokolskom bratstvu, plemenitosti duše, dobroti srca, čistosti misli, ljubavi prema otadžbini i disciplini u društvu, čine pojedinca pravim Sokolom. Poziva ih, da budu pravi apostoli sokolske ideje i da ju šire i stoje na njenu braniku svagda i na svakom mestu.

Svečanost časa ogledala se na svima licima. Sokoli pojedinačno prilaze bratu starešini. On im predaje značku i legitimaciju i čestita. Rukuju se i pozdravljaju. Tako sa svima.

Posle predaje znački pristupilo se izvedbi ostalog dela programa. Izvedene su: proste vežbe, vežbe dugim motkama, sa zastavicama i obručima, vežbe sa lutkama, sa palicama i dve devetke.

Sve su vežbe odlično izvedene i učinile su vanredan utisak na sve prisutne. Zasluga za takav rad i uspeh pripada najviše neumornim članovima našega Sokola: načelniku bratu Černjavskom, načelnici sestri Nadi Petrovićevoj, prednjacima: sestri Mileni Jovanovićvoj i bratu Amštatu, kao i svima svesnim i disciplinovanim vežbačima i vežbačicama našega Sokola.

Posle programa nastala je igranka. U 2 sta završena je ova u svakom pogledu vanredna uspešna sokolska akademija.

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAGORJE OB SAVI.

Članstvo stari predavala ob prilici 10letnice smrti prvoga staroste jugoslovenskoga Sokolstva br. Oražna načelnik dramskoga odelaka brat Adamič in načelnik br. Klun. — 19. marca je dramski odsek gostovao u Hrastniku u Lipahovo komedijo »Glavni dobitek«. Na našem odru pa je gostovalo pevsko društvo »Loški glas« dne 22. marca z Dimečem. Glasbeno društvo v Zagorju pa je priredilo 15. marca produkcijo gojenec glasbene šole in mladinskoga zbora. Vse prireditve so bile razmeroma dobro obiskane. Na svetno soboto je dramski odsek uprizoril »Rokovnjače« s sodelovanjem pomnoženega orkestra Glasbenega društva v splošno zadovoljnost številne publike. Razveseljivo je, da je pri predstavi sodelovalo nad 50 bratov in sester, ki so poleg redne telovadne posečali še številne vaje za uprizoritev. V nedeljo se je igra ponovila pri ljudskih cenah. Predstava je bila številno obiskana in je dokaz, da je prosvetni odsek zavzel pravilno stališče, ko je sklenil, da vsako narodno igro ponovi pri malenkostnih cenah. Obrtniškim javencem, ki obiskujejo obrtno-nadaljevalno šolo, pa so se izdale vstopnice po polovični ceni. V bodoče bodo vstopnine prosti, da se mlademu obrtnemu naraščaju nudi čim več izobrazbe, predvsem narodnostne-sokolske.

Prosvetni odsek bo poskrbel nadalje za stalna predavanja članstvu in drugim, naraščaju in deci. V ta namen si je nabavil dober »Epi-dioskop« za 5000 Din. Ta izdelek bo kril s polovičnim prispevkom čistega donosa vseh prireditelj odseka. Prosvetni odsek bo prirejal vsak teden po en pravilni in poučni dan za deco. Pripovedale so bodo pravljice in s pomočjo »Epi-dioskopa« kazale obnem slike. Vsakokrat bo tudi nekaj poučnega, tako različna potovanja, spoznavanje krajev in običajev različnih narodov, spoznavanje naše domovine, seznanjanje se jih bo z velikimi sokolskimi delci in njihovimi deli. Splošna predavanja za članstvo in druge se bodo vršila takoj, ko prispe aparat iz Nemčije, kjer nam ga je naročil br. Kramar iz Celja. Otvoritveno predavanje bo imel profesor Brodar iz Celja o svojih izkopeninah na Olševi.

Prosvetni odsek namerava tekom šolskih počitnic urediti in izpolniti sokolsko knjižnico in osnovati sokolsko čitalnico, katero zelo pogrešamo.

SOKOLSKO DRUŠTVO VAREŠ-MAJ DAN

treba jednog iskusnijeg prednjaka sa prednjačkim ispitom, koji je sposoban da vodi novo osnovano društvo.

Namještenje je osigurano, a dolaze u obzir samo električari. Zarada, kao i uvjeti za život vrlo povoljni.

Reflektanti neka se obrate pismeno na potpisano društvo čim prije, a najdalje do konca maja o. g.

V ta namen bo izdal v kratkem tozadevno okrožnico vsemu članstvu.

V aprilu se bo slovesno proslavil »Materinski dan«. Na sporedu je govor, deklamacije, mladinsko zborovo petje, solo-točke in cno dejanje Meskove igre »Matie«.

Župa Cetinje

SEDNICA ZBORA DRUŠTVENIH NAČELNIKA.

U nedelju 15. marta održana je na Cetinju sednica zbora društvenih načelnika župe. U 10 sati načelnik župe br. Kosta Ligutić otvara sednicu i konstatuje da je zastupano 10 društava i 5 članova tehn. odbora. Tri društva su opravdala izostanak, a nisu zastupana niti opravdana društva: Risan, Ulcinj, Bar i Kolašin. Kako je na taj način sednica punovažna za donošenje zaključaka pozdravlja prisutne pozivajući ih na intenzivan rad i predlaže da se prede na dnevni red.

Br. načelnik župe čita izveštaj o tehničkom radu župe tokom prošle godine, koji je podnet glavnoj godišnjoj skupštini župe. Ovaj se prima i odobrava. Zatim se prelazi rešavanju tehničkog programa župe tokom idućeg godine. Na skupštini župe prihvaćeni su predlozi sa strane načelnikstva s tim, da o njima detaljno raspravi odbor društvenih načelnika, koji će u okviru ovih dati definitivni predlog na upravu.

1. Župski prednjački tečaj. Ovaj se ima održati na Cetinju u septembru 1931. god. Na tečaj je svako društvo obavezno poslati dva člana (ili članice) s tim, da trošak oko jednog snosi svako pojedino društvo, a za jednog će trošak da snosi župa. Društva, koja nemaju društvenih prednjaka, a imaju pripravnike sa dokazanom 2-godišnjom praksom, imaju pravo da učestvuju tečaju. Ovi će se imenovati društvenim prednjacima, a na idućem tečaju župe mogu polagati župski ispit, a da pri tom nisu obavezni da budu za celo vreme tečaja na Cetinju. Za društva, koja ni takovih prednjaka nemaju, pobrinuti će se župa da u njihovom mestu pošalje župske učitelje, koji će da održe taj tečaj. Ako župa ne bude imala dovoljno učitelja za takove tečajeve, onda će pojedine pripravnike poslati u obližnja društva na njihov tečaj. Svaki svršeni župski ili društveni prednjak tokom ove godine obavezan je da najmanje dve godine vrši tu dužnost u svome društvu ili na teritoriju župe. Radi toga se društva imaju pobrinuti, da na tečaj pošalju samo one članove, koji će moći da se prime tih obaveza, a bez štete po njih.

2. Društveni prednjački tečajevi. Ovi se tokom ove godine moraju održavati u svakom društvu, izuzev ona društva, za koja se može dokazati da nemaju za to dovoljno spremnih sila. U takovom slučaju župa će po mogućnosti da priskoči u pomoć na način, koji je gore naveden. Ovi tečajevi moraju se održavati tek po svršenom župskom prednjačkom tečaju.

3. Sudelovanje župe sletu Sokola na Jadranu u Splitu. Pošto je na skupštini župe rešeno, da pojedina društva imaju neobavezno da sudeluju tom sletu, načelnik župe poziva prisutne, da se izjasne i dadu potrebite podatke za taj nastup. Prisjavljaju se društva: Cetinje, E. Novi, Bijela, Jošice-Gjurići, Kotor, Lastva, Budva, Podgorica i Nikšić. Ukupni broj vežbača bi bio (ne definitivno): članova 104, članica 23, muškog naraštaja 97 i ženskog naraštaja 38. Nategati će se u župskim vrstama i to: muški i žensko članstvo te muški i ženski naraštaj svaka kategorija sa po 2 vrste. Nategati će dati društva: Cetinje, Kotor i Herceg-Novi. Glasom odluke skupštine, zamoliće se splitsku župu da našoj javnoj vežbi sudeluje kao gost, da bi našu proslavu uveličala.

4. Župska javna vežba na Cetinju. Budući da župa usled omašnog programa i finansijskog preopterećenja pojedinih članova za razne sokolske priredbe, ne može da da de slet, to će se na Cetinju održati župska javna vežba. Dan se određuje sa 12. jula 1931. god. Toj vežbi je svako društvo obavezno poslati najveći broj vežbača, bez obzira da li su isti sudelovali sletu u Splitu. Vežbači će se sa svim kategorijama, starijom braćom i seoskim četama. Vežbe su iste kao za slet u Splitu. Tom prilikom nategati će se samo seoske čete i to: u banjanu kamena s ramena, s mesta, sa zaletom i u skoku, u dalj s mesta i sa zaletom. Na taj način održaće se tradicionalni običaj da se na Cetinju toga dana seoski momci nategu u viteškim igrama, a u okviru stroge sokolske discipline. Navečer toga dana dati će se akademija, na kojoj bi svako društvo po mogućnosti moralo da sudeluje sa po jednom takom.

5. Župska natecanja. Prema odluci načelnikstva Saveza SKJ moraju se ova svakako tokom godine održati. Budući da pojedina društva imaju da savladaju i onako veliko gradivo za slet i javnu vežbu, to se odlučuje, da se natecanja održe tek posle ovih priredaba, a do roka određenog od Saveza. Ista će se održati u

KNJIGE I LISTOVI

SOKO NA JADRANU.

Glasnik Sokolskih župa Split, Šibenik-Zadar i Sušak-Rijeka. 4. broj za mesec april donosi sledeći sadržaj: Dušan M. Bogunović (Zagreb): Očistimo duše — Sokolstva radi! — Pero Orlić (Aleksandrovo): 20godišnjica Sokolskog društva Aleksandrovo. — Miroslav Dobrin (Zagreb): Laka atletika. — S. V.: O harmonijskom razvoju tijela i harmoniji pokreta. — Sletski vijesnik. — Vijesti iz župe Sušak-Rijeka. — Vijesti iz župe Šibenik-Zadar. — Čehoslovačko Sokolstvo. — Štampa.

SOKOLIĆ.

List za naraštaj Sokola kraljevine Jugoslavije. Broj 4. za mesec april.

Sadržaj: Priča. — Prvi pozdrav pred vrstom. — Sokolski naraštaj i letovanje. — Američani. — Megdan Raška Radova i Meda Puletića. — Put kroz Sokolstvo. — Popot. — Linorez. — Neće jedinca. — Što mu prije ne reče. — Naši pesnici. — Glasnik. — List je opremljen sa nekoliko vrlo uspešnih slika.

Dobrovoljački Glasnik, organ Saveza ratnih dobrovoljaca kraljevine Jugoslavije. Broj 4. i 5. za mesec april-maj. Beograd.

Glasnik Društva Prosvete. Broj 1. i 2. za mesec februar-april. Sarajevo.

Novi Život, list za bezalkoholnu kulturu. Broj 4. za mesec april. Zagreb.

Tivtu i u Podgorici. Tom prilikom će ova društva prirediti javnu vežbu uz pripomoć natjecatelja. Okolna društva po odluci tehničkog odbora natjecanje se u tim mestima sa svojim odeljenjima.

6. Spravljanje za slet u Pragu 1932. god. O tome će se detaljno povesti računa po svršenom sletu i javnoj vežbi.

Nadalje se nakon raznih predloga odlučuje: da se iduća sednica društvenih načelnika održi na Cetinju 11. jula 1931. god. (dan pre javne vežbe) u 6 sati navečer. Okružja zasada župa neće da stvara, već će se o tome raspraviti na sednici tehn. odbora župe i dati definitivni predlog za organizaciju ovih. Društva se preporučuje, da odmah počnu sa uvadanjem, odnosno pripremanjem oko reorganizacije sokolske u vojničku komandu. Delegat SKJ na skupštini župe izjavio je, da će načelnik Saveza SKJ skoro to da uvede kao oblatno u svima društvima. Br. načelnik nadalje referiše o predlogu datog sa strane skupštine župe na Savez SKJ u pogledu biranja novog načelnika. Predloženo je: načelnik Kosta Ligutić, Cetinje; I. zam. Filip Martinović, Cetinje; II. zam. Pavle Grubač, Nikšić; III. zam. Marko Jurić, Hercegnovi; načelnica Milka Vidočić, Hercegnovi; I. zam. Milka Kemperle, Nikšić; II. zam. Draga Žluva, Cetinje.

Zbor odobrava gornji predlog bez primetbe. Zatim načelnik br. Ligutić predložuje zboru omažni program, koji je župa sebi postavila za ovu godinu. Poziva braću da složno i svim silama pognu na delo, koje se mora provesti i zahvaljuje svima na saradnji.

Pošto je iscrpljen dnevni red, br. načelnik zaključuje sednicu u 1 sat popodne.

SOKOLSKO DRUŠTVO PRČANJ.

Jedan pohvalan primer sokolskog shvatanja.

Dne 1. januara o. g. osnovano je u Prčanju (Boka Kotorska) Sokolsko društvo, koje je potvrđeno od nadležne župe i sa lepim izgledima na uspeh otpočelo svoj rad.

Iznoseći ovo namera nam je istaknuti zasluge i žrtve mesnog prosvetno-kulturnog društva »Lisinski« oko stvaranja i opstanka Sokola u Prčanju.

Društvo »Lisinski« osnovano je odmah posle oslobođenja te je svojim uspešnim prosvetno-kulturnim radom okupljalo omladinu i vaspitalo je u jugoslovenskom duhu, te se i u najtežim momentima minule političke borbe održalo na visini svoga zadatka. Sve što, da je Soko organizacija koja okuplja sve narodne snage i stavlja ih u službu opšteg napretka otadžbine, to je davno pripremalo teren za osnivanje Sokola. Posle njegovog osnivanja društvo »Lisinski« stavilo je odmah Sokolu na raspoloženje svoje prostorije i ceo inventar, t. j. biblioteku, tamburaške instrumente i sav nameštaj. Društvene sekcije tamburaška i diletantka odmah su se formirale kao sokolske, a čim se završe neke formalnosti društvo će potpuno likvidirati u korist novo osnovanog Sokola.

Društvo »Lisinski«, prinoseći sebe kao žrtvu na osvešćeni sokolski oltar, daje nam divan primer samoodricanja, koji zasluži da se naročito istakne. — I. Z.

Župa Karlovac

KONSTITUIRANJE ŽUPSKOG PROSVETNOG ODBORA.

Župski prosvetni odbor konstituirao se na svojoj prvoj sednici kako sledi: predsednik prof. br. Josip Nikšić, zamenik predsednika prof. br. Josip Močan, tajnik, sestra prof. Zora Trkulja-Vojnović, knjižničar br. Božidar Dočkal, dir. tvorn., novinar i izvestilac za sokolsku štampu, br. Stanko Tončić, student, članovi odbora braća: Bruić Milan, učit., Cindrić Juraj, učit. (Duga Resa), Ribar Milan, učit., Salinger Aleksandar, učit. (Vukova Gorica), Šotarić Milan, prof. i Blašković Branko, učit.

Na istoj je sednici zaključeno da se za 19. o. m. sazove konferencija prosvetara svih društava i četa, gde će im se dati smernice za buduću rad i odrediti vreme i trajanje župske prosvetne škole.

NOVOOSNOVANA DRUŠTVA.

Osnovana su društva u Jastrebarskom i Primišlju. Oba društva agilno rade i imaju mnogo izgleda na uspeh.

Konačno su sredene prilike i u Ogulinu, te je društvo na skupštini, koja je održana 11. o. m., reorganizirano. Pristupom prednjaka bivšeg Hrv. Sokola nestalo je najveće zapreke sokolskom radu u Ogulinu, pa ima nade da će Ogulin postati jaki sokolski centar za okolicu.

LAKOATLETSKI PREDNJAČKI TEČAJ.

Da se u društvima i četama pobudi veće zanimanje za discipline lake atletike i omogućiti svladavanje ovogodišnjeg programa za utakmice, održala je ova župa preko Urksa 4 dnevni lakatleški tečaj. Tečaj je trajao od 7. do 10. aprila. Posjećivalo ga je 14 braće i 2 sestre. Tečaj je vodio i na

njemu predavao brat Stanko Tončić. Glavna se je pažnja posvetila disciplinama koje su određene za ovogodišnje utakmice, za sve kategorije, a uvećavale su se i proste vežbe za slet u Splitu.



Župski lakatleški prednjački tečaj

Mada je ovogodišnji savezni »minimalni« program za društva i čete ove župe koja su većim delom novoosnovana i previše maksimalan i mada je tečaj bio vrlo naporan, jer su predavanja trajala od 8 sati ujutro do 12, i od 2 do 6 popodne, ipak je tečaj završio vrlo lepim uspehom, i polaznici vratili su se svojim društvima sa još većom voljom za rad. — st.

Župa Ljubljana

SOKOLSKO DRUŠTVO ZG. ŠIŠKA.

Konačno se je posrećilo premagati razne ovire i tako prirediti tehnični i prosvetni odsek u nedelju 3. maja prvo društveno akademiju, za katero se vrše vaje svak dan. U okviru prosvetnog odseka se je osnoval lutkovni oder, ki ga vodi podnačelnik br. Planika. Lutkovni odsek si je zgradil lasten oder ter je je naročil nekaj lutk, dočim se bodo obleka in kulise napravile doma. Mladini je priredil že dve predstavi s pomočjo Češke Obce in Ljubljanskega Sokola, katerima moramo na tem mestu izreči bratsko zahvalo zlasti br. Skružnemu star. in br. Kovaču!

Do jeseni pa se bomo že osamosvojili ter mogli nuditi naši mladini primerno razvedrilo, — z veseljem pa bomo vselej tudi pozdravili vsako gostovanje bratskih lutkovnih odsekov iz Ljubljane. Vedno bolj pa se opaža pomanjkanje primerne dvorane, ker šolska soba niti izdaleka ni dovolj velika za telovadbo, a za prireditve moramo uporabljati dvoranico Nar. prosv. društva Vodnik, ki nam gre res bratsko na roko — toda je ista pretesna. Ne vemo zakaj se občina ne more odločiti še za dozidavo telovadnice h tako moderni šoli, ko bi itak ne stala toliko, a je nujno potrebna i šoli i Sokolu. Čim nastopi ugodno vreme pričnemo s telovadbo na letnem telovadišču, kar bo vsekakor omogočilo uspešnejše vežbanje. Zdravo!

SOKOLSKO DRUŠTVO MEDVODE.

Naše Sokolsko društvo se krasno razvija, število članov stalno raste. Telovadbe pa preko zime, žal, nismo mogli gojiti, ker nismo imeli primerne družtvenega lokala, ki ga tako neobhodno potrebujemo. Da se temu vsaj za silo odpravimo, je društvena uprava kupila večje zemljišče. Tako smo po zaslugi starejših bratov prišli vsaj do lastnega letnega telovadišča. Zemljišče je tik ob Sori, zato se bo poleg telovadbe in lahke atletike gojilo lahko tudi plavanje. Ker je blizu nove državne ceste, je zemljišče prav primerno tudi kot stavbišče za bodoči Sokolski dom, na katerega pa vsled pomanjkanja sredstev v doglednem času še ne moremo misliti. Pač pa bo treba čimprej postaviti vsaj zasilno lopo, da bi se moglo društveno življenje tudi ob deževju in v zimskem času neovirano in nepretrgoma razvijati in razmahniti.

Društvo je priredilo 29. marca t. l. v proslavo šestdesetletnice pisatelja Fr. Finžgarja pod spretnim vodstvom br. Vrtačnika v Prosvetnem domu v Preski igro »Razvalina življenja«. Videl smo, kako izvrstne igrance imamo v našem društvu. Treba jim bo dati večkrat prilike, da se izkažejo, društvu pa obenem pomorejo. Tudi v svrhu prosvetnega dela nujno potrebujemo lasten, vsaj zasilen krov. Temu bližnjemu cilju mora sedaj služiti vse naše stremiljenje, sicer društvo ne more vršiti svoje naloge, ne more napredovati, za kar so sicer vsi pogoji dani.

Župa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO PTUJ.

Na cvetno nedeljo se je vršil po maši sestanek v dornovski šoli v svrhu ustanovitve sokolske čete. Sestanek je vodil domačin-trgovec br. Murkovič. Sestanka so se udeležili tudi zastopniki Sokolskega društva iz Ptuj, in sicer podstarosta br. Komac, prosvetar br. Šestan, namestnik br. Skaza in leškar br. Orožen. Navzočim sta br. Šestan in Skaza v kratkih potezih očitela zgodovinski postanek in pomen Sokola, sokolska načela, predvsem pa potrebo ustanavljanja sokolskih čet na deželi. H koncu sta spregovorila tudi še br. Orožen in domači šolski upravitelj Rusjan ter dala posebno par praktičnih navodil, kako pričeti z delom.

Uspeli sestanek je zaključil zopet br. Murkovič. Upamo, da bo ta sestanek skoraj pokazal sadove in da ne bo dolgo, ko bo zrastle v Dornovi nova in krepka sokolska edinica.

SOKOLSKO DRUŠTVO KONJICE.

Sokolsko društvo Konjice si je ustanovilo svoje lastno lutkovno gledališče, ki je drugo v Sokolski župi Maribor. Lutke so pripravile štiri



Prizor iz igre »Gašperčkov junački čin«

sestre domačega društva, lutkovni oder in inscenacija pa je delo učitelja br. Podlogarja. Prva predstava »Gašperčkov junački čin« je bila meseca marca, druga pa 26. aprila.

Pred kratkim se je vršil v Konjicah tečaj za sokolske edince Dravinjskega okrožja, katerega so se udeležila vsa društva in čete razen Vitanja.

DRAVINJSKO SOKOLSKO OKROŽJE.

Vaditeljski tečaj.

V nedeljo 29. marca t. l. se je zaključil vaditeljski tečaj. Tečaj je obiskovalo povprečno 30 bratov in sester iz posameznih edinic okrožja, samo društvo Vitanje ni poslalo nikogar v

tečaj. V tečaju so se predavale tudi za letošnje javne nastope obvezne društvene in četne proste vaje.

SOKOLSKO DRUŠTVO OPLOTE NICA.

Na velikonočni ponedeljek je otvoril naš Sokol v svojem domu za res lep gledališki oder, ki bi bil vsakega mu podeželskemu mestu v ponos. Društvo je priredilo ljudsko igro »Do-

men«, ki je prav dobro uspela. Dvorana je popolnoma prenovljena, in oni, ki so nas posetili ob otvoritvi doma, jo niso več spoznali. Hvala Konjičanom in Zrečanom na obilnem posetu.

Društvo ima kompletno novo orodje ter se bo pričelo marljivo pripravljati za tekme in nastope. Žal, dva meseca ni bilo telovadbe, ker se je dom popravljaj. Zamujeno moramo popraviti, tako, da ob razvitju prvega prapora v Dravinjskem okrožju, 7. junija, pokažemo, da Pohorci nismo zadnji.

Naša četa na Keblju pridno vadi. Naši pridni vaditelji Leber, Gričnik i. dr. so Kebeljčane pridno vežbali. Četi želimo več razmaha med narod. Zdravo!

njem Učiteljskom konviktu. Ishrana je isto bila zajednička u Oficirskom domu. Sve troškove oko ovog tečaja snasala je uprava župe.

Na završetku tečaja prilikom oproštaja sa tečajnicima, nakon oduševljenog govora sestre Vojinović, zahvalila se upravi župe u ime svih te-



Župski tečaj za obuku ritmičkih vežaba članica, održan u Novom Sadu od 6. do 10. aprila o. g.

vane u ritmičkom vežbanju i u novim smerovima ženske gimnastike. Osim toga bile su upoznate i sa sistemom, metodikom, prostim i strojevim vežbanjem i prvom pomoću. Rad u tečaju trajao je po 8 sati dnevno.

Glavni posao imala je sestra Vojinović Manja, članica T. O. Saveza, koja nije žalila truda da tečajnicima tačno objasni sve vrste ritmičkog vežbanja kako teoretski, a naročito praktički. Isto i sestra Tošić Vera, koja je bila neumorna u sviranju na glasoviru za vreme tečaja prateći svo vežbanje. Osim ovih predavali su na tečaju još i sestre Ilić Miluška, načelnica župe, Rakić Vasiljka, zamenica načelnice župe i braća Teodorović Milan, načelnik župe i dr. Toma Jovanović, zamenik starešine župe.

Učesnica na ovom tečaju bilo je 42 iz 21 društva i to 40 redovnih i 2 neredovne. Od ovih 40 redovnih učesnica bilo je po zanimanju: učiteljica 12, zadržavljica 3, činovnica 9, studentkinja i daka 3, trg. pomoćnik 1, zanatlija 1 i domaćica 11.

Uspeh ovog tečaja bio je preko očekivanja, čemu su znatno doprinele same sestre tečajnice, koje su bile vredne, savesne i naročito izdržljive i tako reći radile bez odmora da što više nauče i da se što bolje spremne čime su stekle priznanje načelnika župe.

Načelnikstvo župe nastojalo je da tečaj bude dobro organizovan i da učesnice imaju udobnu i dobru zajedničku nastambu, koja je bila u ovdaš-

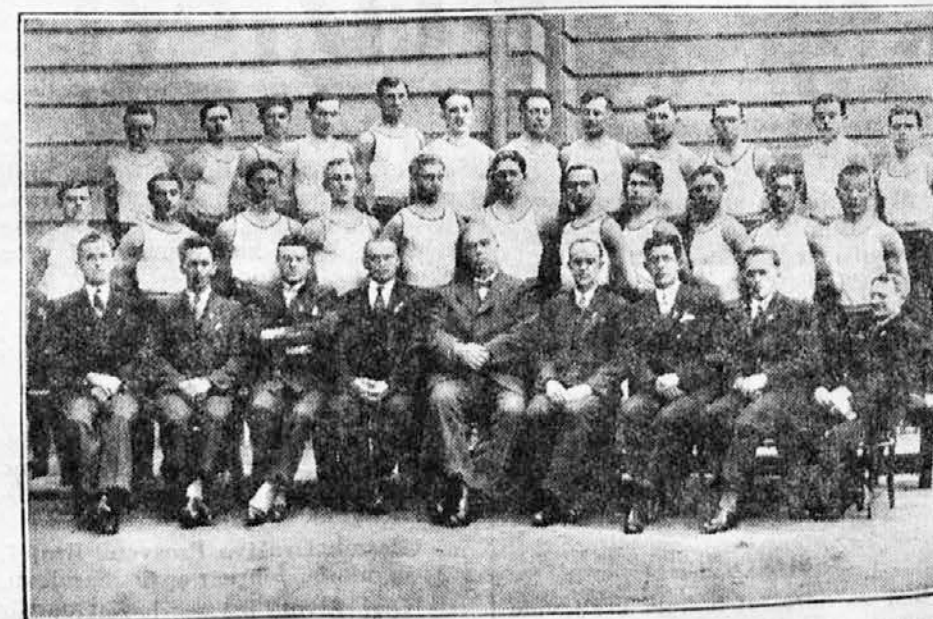
čajnica sestra Stratić Vanda u lepom i oduševljenom govoru.

Ovo je bio drugi tečaj, koji je uprava župe u ovoj godini priredila radi spremanja tehničkih radenika. U jesenjem roku ove godine priredit će treći tečaj.

SOKOLSKO DRUŠTVO SUBOTICA.

Prednjački tečaj.

Za spremanje novih prednjaka i novih sokolskih radenika Sokolsko



Prednjački tečaj Sokolskog društva Subotica

PUTEVI i CILJEVI

SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

AUTENTIČAN TEKST

ODOBRILA I REDOVNA
GLAVNA SKUPŠTINA
29. III. 1931. U BEOGRADU

CENA U TVRDOM POVEZU
8 DIN

Knjiga izašla je u nakladi

JUGOSLOVENSKE SOKOLSKO MATICE

LJUBLJANA (Narodni dom)

Sokolski papir za pisma. Omot sa 25 komada 32 Din. Razaslije Jug. Sok. Matica, Ljubljana, Narodni dom.

društvo Subotica svake godine priređuje po jedan prednjački tečaj. Iz redova slušaoca ovih prednjačkih tečaja rekrutuju se kasnije članovi prednjačkog zbora. I ove godine od 1. februara do 29. marta održan je jedan takav tečaj. Tečaj se održavao u sokolani broj 1. i trajao je 9 nedelja i to svakog dana od 7-30 do 12. časova. Ovoga puta tečaj je bio isključivo za članove, pošto je za članice predviđen poseban tečaj.

Na tečaju se predavalo: Tyršev sokolski sistem, ideologija, istorija, organizacija, kao i higijena i prva pomoć. Naročita pažnja bila je posvećena predavanju prostih vežbi. Osim toga tečajnici su se uvećavali i u praktičnom vodenju odeljenja.

Tečaj je pohađalo 25 braće: od toga su iz Subotice 18, iz Horgoša 5, a iz Martonoša 2.

U nedelju 29. marta o. g. tečaj je završen te su tom prilikom slušaocima tečaja podeljena uverenja, da su pohađali tečaj.

Društveni prednjački ispit braće će polagati u toku meseca septembra. Voda tečaja bio je brat Josip Vrba. — L. K.

SOKOLSKO DRUŠTVO BAČKA PALANKA.

Naše Sokolsko društvo u Bačkoj Palanki, može biti ponosno svojom upravom i njenim radom. Pored toga, što se vrlo mnogo vodi računa o fizičkom razvitku omladine, ova se vodi i vaspitava u duhu nacionalnom, prosvetnom, moralnom i higijenskom.

Svake nedelje održavaju se predavanja sa odabranim temama tako, da su sokolska sela jedna vrsta i narodnog univerziteta.

Naše Sokolsko društvo radi u tišini i bez naročite reklame; taj je rad vrlo intenzivan i plodan. Za ovo ima da se zahvali našem odličnom i agilnom bratu starešini Miru Mandiću, starešini suda u mestu, koji skoro svake nedelje drži nacionalna predavanja, prožeta sa sokolskom ideologijom i sokolskim načelima. U tim svojim iscrpnim predavanjima brat Mandić detaljno objašnjuje ideje i značaj Sokolstva.

Za svoj veliki nacionalni rad brat Mandić, stekao je puno poverenje i poštovanje među omladinom i drugima, što dokazuje njegovo dugogodišnje starešinstvo Sokolstvom društva.

Danas naše Sokolsko društvo broji preko 130 članova, koji veoma agilno rade.

Svakodnevno, posle podne puna je sokolska sala omladine, pa i starijih, gde se obučavaju sokolske vežbe. Za to fizičko vaspitanje ima da se zahvali načelnici i načelniku Sokola sestre i bratu, Pantićima, koji sve svoje slobodno vreme provode u sokolani. Društvo ima i svoju lepu knjižnicu, koja broji preko 600 komada knjiga. Naše društvo također i materijalno dobro stoji. Sokolski inventar vredi više od 20.000 dinara, a ima i gotovine preko 10.000 dinara. Osim toga na Duvaju ima svoje letno vežbalište i svoje kupalište sa velikim brojem kabina, koje za vreme letne sezone donose materijalne koristi. Društvo ima i tamburašku sekciju.

Svojim radom i pomoću dobrih ljudi i prijatelja društvo namerava kroz koju godinu podići svoj dom i time otkovečiti uspomenu i ostaviti potomstvu da se ugleda na svoje pretke.

Župa Novo mesto

SOKOLSKO DRUŠTVO VINICA.

Na predlog društvene glavne skupštine, ki se je vršila 4. januara t. l., je župna uprava odobrila sledeći upravni odbor: starešina br. Kavčić Rudolf, namestnik br. Cvar Ivan, prosvetar br. Kravos Avgust, načelnik br. Malić Kazimir, načelnica s. Kravos Berta, tajnik br. Malić Oskar, blagajnik br. Grgurić Živo; odbornici: br. Moravec France, Stegne Mate, Drakulić Jovo in Brkopec Slavo; revizorja: br. Franjo Lovšin in Mihelić Franc.

Dne 15. februara t. l. je prizvalo društvo igro-trodejanko »Trije tički« u režiji sestre Blinc Zore. Igralci, većinom začetnici, so rešili svoje vloge dovolj dobro. Tudi tamburaški zbor pod taktirko br. Kravosa se je za svoj prvi nastop dobro odrezao.

Po velikonočnim praznikih nastopijo naši mali Sokolci u otroškem igrokazu: »Desetnik in sirotica«. Režijo vodi avtor igrokaza br. Franjo Lovšin. Za igro, ki je bila pred leti že dvakrat odigrana, vlada med mladino in odraslimi veliko zanimanje.

Župa Osijek

SOKOLSKO DRUŠTVO ERDEVİK.

Iako se retko javljamo bratskom »Glasniku«, nebi mogli kazati da se nalazimo u zastoju. Naprotiv, naše društvo radi punom parom. Nedavno smo održali petdnevni tečaj za učitelje sreza Iloka i petdnevni tečaj za učitelje napose. U to kratko vreme pružilo im je naše društvo najelemenarnije znanje o Sokolstvu uopšte. Ma da je tečaju u prvom redu bila svrha tehnička, da se učitelji i učiteljice upoznaju sa vežbama za nameravani slet sokolske dece sreza Ilok, koji će se održati početkom junija u Erdeviku, iskoristilo se je vreme i za poznavanje Sokolstva uopšte. Koncem prošle godine priredili smo društveni tečaj za celokupno članstvo, čiji se je rezultat pokazao uspešnim. Proslavili smo Masarykov dan, o čemu se je članstvu održalo predavanje, a podmlatku i deci napose.

S ponosom tvrdimo, iako smo mlado društvo, da smo u nešto više od godine dana prilično postigli, a to se najbolje vidi po tome, što se naše članstvo neprestano umnožava i to naročito vežbači. Naša je sokolana skoro uvek puna. Skoncentrirali smo rad za nastup na sletu, kada ćemo ponovno pokazati još bolji uspeh. Tehnički radimo i za župski slet, kao i za slet u Pragu. Rad je u našem društvu srazmerno dobro podeljen, ali nebi mogli reći, da mnogi brat i sestra nebi mogli biti aktivniji. Vredno je napomenuti, da naše društvo vodi br. Ferdo Vigele, koji je neumoran sokolski radnik i kome se mora odati puno priznanje za uspeh u našem društvu. Pored vodstva društva, on je neumoran

potstrekac u svim sekcijama, a vodi i pevačku sekciju, koja nas je više puta razveselila odabranim programom.

Iako mi Sokoli ne možemo biti potpuno zadovoljni, verujemo, da će naše društvo u budućnosti pokazati još bolji uspeh i uvek težiti u svom radu za najboljim. — Ante Modrušan.

SOKOLSKO DRUŠTVO BELIŠĆE.

Oproštaj Sokola u Belišću sa svojim prvim starešinom bratom Ulmansky dr. Milanom.

Na sednici od 24. marta 1931. zahvalio se dosadašnji starešina Sokolskog društva Belišće brat Ulmansky dr. Milan na starešinstvu, pošto polazi na dužnost generalnog direktora državnog poduzeća »Šipad«. Njegovim odlaskom gubi ovo Sokolsko društvo vrlo mnogo, jer je on bio ne samo starešina toga Sokola, već uz vrlo marnu suradnju vanredno agilnog načelnika društva brata Štadar Ferde, upravitelja osnovne škole, te nekolicinom drugih bio i njegov osnivač. On je znao svojim bratskim načinom privući u redove Sokola već do sada oko 250 vežbača, što je vrlo velik broj, kada se uzme u obzir, da je društvo započelo svojim radom istom u oktobru 1930. Da je do toga naglog razvika društva došlo u mnogom se mora zahvaliti dobrotivom i izdašnom pomoći generalnog direktora tvrtke S. H. Gutmann gosp. Here Hinka, pri nabavljanju sokolskih sprava. Najveću brigu oko nabavke istih vodio je načelnik brat Štadar Ferdo.

Kako je sada društvo ostalo bez starešine, to je za novog starešinu izabran brat Oset Stanko.

Na sednici od 30. III. ove godine zaključio je upravni odbor, da se u počast odlazećem prvom svojem starešini bratu Ulmanskom dr. Milanu održi 7. aprila 1931. svečani oprosnik ophod sa svečanom sednicom i veselicom.

Naveče 7. aprila sakupili su se svi članovi i vežbači, te su krenuli u lampionima i ruskom kozačkom limenom glazbom na čelu do stana brata dr. Ulmanskog. Pred stanom je brata Ulmanskog pozdravio novi starešina brat Oset Stanko zaštimanim rečima, koje su na prisutne učinile dubok utisak. Razdragan do suza odzdravio je brat Ulmansky veleći, da se je teško rastavljati od onih, koje volimo i za koje znamo da nas vole, ali iako se ljudi prostorno dele, duhovno ostaju uvek zajedno, ako su im ideje i ciljevi isti.

Posle toga krenulo se sa bratom Ulmansky u dvoranu »Radničkog doma«, gde je odmah započela svečana sednica. Prisutno je bilo i stranih gostiju Sokola, te prijatelja Sokolstva. Tu je ponovno brat Ulmansky pozdravljen lepiim govorima braće prosvetara, podstarešine i načelnika, te gostiju, a nakon toga je predložen i izabran začasnim starešinom Sokolskog društva Belišće.

U svojem govoru zahvaljuje se brat Ulmansky na izraženoj časti i simpatijama, te potpore u radu ostalim članovima i naglašuje, da onaj, koji stupa u sokolske redove, ne sme računati na neka naročita prava i neke osobne koristi, već na dužnosti Sokola, da i poslednje sile dade za domovinu.

Veseli je prisustvovao i naš jugoslovenski poslanik u Beču brat dr. Grga Andelinović sa braćom barunima Gutmann, čiji je bio gost.

8. aprila naveče, ispraćen Sokolima, otputovao je brat Ulmansky u Sarajevo. — O.

Župa Skoplje

SOKOLSKO DRUŠTVO KOČANE.

Ovo društvo održalo je svoju redovnu godišnju skupštinu još dana 14. januara o. g., ali na toj skupštini nije se birala uprava. Da bi bila izabrana nova uprava, društvo je ponova održalo skupštinu dne 22. marta o. g., kojoj je prisustvovao delegat župe Skoplje brat Petar Živić.

Skupština je bila odlično posećena i protekla je u najboljem redu.

Rad dosadašnje uprave od strane skupštine primljen je sa pohvalom. Da je ovo društvo zaista imalo uspeha

u radu, dokazuje sam izbor nove uprave, u koju su ponovo birani skoro svi stari članovi uprave. Na zadovoljstvo čitave skupštine predložena župi lista uprave od sledeće braće: starešina Jevrem Nedić, zamenik starešine Blaža Džudrović, tajnik Stevan Zlatičanin, prosvetar Božidar Dordević, načelnik Franc Telban, načelnica Virginija Telban; članovi uprave: Dragutin Popović, Hristačić Džakić, dr. Stojan Nikolić, Metodije Varadinović, Božidar Milovanović, Stevan Spasić, Božina Nikezić, Rupert Minač, Krum Ceković, Sinesije Jevtić; zamenici: Petar Jovanović, Franjo Kodrić, Jakov Skrobogač, Pavle Josipović, Jovan Bojadžijević, Vlastimir Matić, dr. Miodrag Petrović, Ilija Dimitrijević, Đorđe Hristić, Todor Jordanović; revizori: Jordan Bidić, Spira Simeunović, Borivoje Živadinović, Lazar Teoharević; zamenici: Čedomir Stanojević, Vasa Veličković, Mirko Benčić, Dimitrije Pendović.

Slika prikazuje nam dom Sokolskog društva Kočane, koji će zajedno sa društvenom zastavom biti osvećen još u toku ove godine.

Župa Šibenik - Zadar

SOKOLSKO DRUŠTVO DRNIŠ.

Proslava desetgodišnjice odlaska italijanske vojske i desetgodišnjice obnovenja Sokolskog društva.

Dan 5. aprila o. g., kad je upravo pao dan odlaska italijanske okupatorne vlasti, nije se mogao radi tehničkih razloga proslaviti, zato je proslava održana dana 19. aprila.

Tog dana već u rano jutro čitav Drniš osvanuo je okićen zastavama, a lepi prolećni dan davao je još svečaniji izgled.

U 10 sati održane su u crkvama službe božje, a nakon toga bila je svečana sednica Sokolskog društva.

Na sednici bio je prisutan čitav upravni odbor, oko 150 članstva, naraštaja i dece, te preko 200 osoba ostalog građanstva.

Sednicu otvorio je brat starešina N. Adžija sa sledećim govorom:

Braćo i sestre! Pri otvoru ove svečane naše sednice, najprvo neka naše misli podu k onome, koji nam je omogućio ovaj sastanak, našem prvom Sokolu, tvorcu naše jedinstvene domovine Jugoslavije. Nj. Vel. kralju Aleksandru I. i kliknimo Mu Zdravo! (Zdravo!)

Braćo i sestre, mi smo se sastali danas u ovako svečanom raspoloženju da proslavimo desetgodišnjicu prepoda našeg Sokola, desetgodišnjicu rada u duhu Jugoslovenstva, u duhu oslobođenja.

Ovom prigodom mogu da istaknem, da je i tridesetgodišnjica postanka našeg Sokola.

Naš Soko zasnovan je 1910. god., a osvećen 1903. god. Njegovom delovanju obustavio je svetski rat, dok posle rata, posle odlaska Italijana naša nacionalna omladina nije ponovno uskrasila naš Soko u čisto jugoslovenskom duhu. Članovi jugoslovenskog Sokola bili su garda protiv italijanskog nasrtanja.

Svi mi znamo — u doba kada se sa svih strana nasrtalo na naš narod, kada su sve spletke bile uperene protiv državnog i narodnog jedinstva, kad se nije smelo ni spominjati ime jugoslovensko, kad se Jugoslovenstvo tumačilo izdajom — naš Soko održao je visoko jugoslovensku zastavu, odolao svoj unakrstnoj vatri i izleteo neozledjenih krila pobedonosan da okupi pod svoju zastavu sve čisto jugoslovenski misli i oseća, sve što ljubi svoj narod i jedinstvenu domovinu.

Naš Soko, slaveći ovu desetgodišnjicu svoga rada obnovljenim silama, pod zastavom svog vrhovnog starešine Nj. Vis. prestolonaslednika Petra danas zadaje svečano obećanje, da će svoj rad pojačati.

Braćo Sokoli i sestre Sokolice! Prigodom današnje naše desetgodišnjice, kad slavimo odlazak Italijana, kad slavimo naše oslobođenje od italijanskog jarma, kad slavimo naš prepod, moram podvući, da se naš rad ne sme ograničiti među naša četiri zida; mi moramo što intenzivnije razviti rad među narodom, moramo pro-

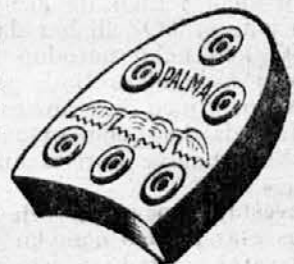


Človek ne velja nič,

če se ne zna sam uveljaviti. Tudi svojo zunanost ne sme zanemariti. Pred vsem ne sme nositi čevljev z izhojenimi petami. Zato so tudi PALMA podpetniki tako priljubljeni v vseh kulturnih državah, ker so elegantni in trajnejši od kožnih pet.

Ne radi luksusa, temveč iz ozirov preudarnosti in varčnosti se nosijo čevlji samo s

PALMA gumi podpetniki Domači proizvod



širiti naš rad na selo, da naš narod, osobito mladi naraštaj, uzgajamo u duhu sokolske ideologije i bratske ljubavi, u duhu jugoslovenskog nacionalizma, jer mi treba da znadem, da dok uzgajamo dobre Sokole, da uzgajamo i dobre Jugoslovence.

Braćo i sestre! Izgrađujući jugoslovenski nacionalizam, izgrađujemo našu državu, a izgrađujući državu osiguravamo našu slobodu, naše blagostanje. Mi Sokoli treba da smo uvek pripravnici, da smo prvi na braniku, treba da nas ne iznenadi nikakav poziv za Kralja i Domovinu; treba da stisnemo redove, da uzgajamo pomladak, tu uzdanicu našu u ljubavi, u slozi, u državnom i narodnom jedinstvu, treba da među nama nestane starih poroka, jer vidimo i čujemo da smo okruženi sa svih strana neprijateljima našeg naroda i naše slobode.

U slozi je spas, u mišići snaga, u ljubavi napredak. Zato, braćo i sestre stupajmo neustrašivo napred za našeg Kralja i Domovinu, pod vodstvom našeg starešine Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, i kliknimo Mu trokratni Zdravo!

Svi prisutni su kliknuli Zdravo!, a muzika završala je državni himnu.

Istog dana navečer društvo je priredilo svečanu akademiju.

Akademiju je priredila diletant-ska, glazbena i pevačka sekcija. Proslavio je održao brat starešina, koji je prikazao italijansku okupaciju, osvrnuvši se pri tome na rapalski ugovor i setivši se naše zarobljene braće u Istri, Zadru i Lastovu.

Čačke programa dobro su izvedene. Poset vrlo dobar. — hm —.

OSVRT NA GLAVNU GODIŠNJU SKUPŠTINU ŽUPE.

(Tok i zapisnik u celosti otštampan je u »Sokolu na Jadranu« br. 3.)

Pomlivo valja pročitati, da se vidi jedno stanje ove župe, koja je kolevka Sokolstva u Dalmaciji, koja je dala nekoliko vrednih sokolskih radenika, i u kojoj Sokolstvo žive preko 40 godina.

Na skupštini je bilo prisutno po delegatima 9 društava od 15 učlanjenih. Dakle: 6 društava skupština nije interesirala. Da su ta šestorica društava posvetila malo više pažnje, mogli su poslati svoje izaslanike, jer dok je društvo Pag (koje mora izgubiti bar 5 dana vremena) poslalo svoje delegate, čudi me, zašto nebi mogla poslati i ona društva, koja do sedišta župe trebaju samo par sati vožnje parobrodom. Svakako to je neshvaćanje dužnosti i pomanjkanje discipline. Skupština ih nije interesirala. Sva društva trebaju pokazati interes za skupštinu, jer se tu vidi najbolje, kako radi viši društveni forum.

Gornje trebam napomenuti, jer bi daljna analiza inače bila manjkava. U drugoj tački dnevnog reda brat starešina konstatuje zapreke, koje su navodno kočile rad na teritoriju župe: Italijanstvo, klerikalizam i zaostale stranačke borbe.

To je tek delomično tačno. I neka me izvini brat starešina na ovom upitu: Koliko na teritoriju župe ima Italijana, da bi mogli kočiti rad sokolskih društava?

Osim onog neznatnog broja u samom Šibeniku, te gdekoja crna tačka po ostalim mestima severne Dalmacije, nigde nema Italijana, a pogotovo u tolikom broju, da bi mogli kočiti

rad Sokolstva. Pa i ostali navedeni razlozi faktično nisu toliko snažni, da bi baš samo oni po svojoj prirodi sprečavali sokolski rad u našoj župi.

Nadalje izgleda, da se nije moglo raditi, jer se je očekivala pomoć od Saveza, Vlade i Banovine.

Što? Zar mi trebamo čekati platu unapred?! Naš uspeh u našoj borbi naša je plata.

Pravo kaže brat urednik »Sokola na Jadranu« u svojoj primetbi na zapisnik: »To mi je Sokolstvo!«

»U se i u svoje kljuse«, kaže naša narodna poslovice. Zagnuti rukave i sam kopati njivu, ako želiš dobra ploda. Bez pomoći može se raditi, kao što se radilo do sada, a ne još čekati platu unapred.

Dalje ističe, da su neka društva radila »bez ičije pomoći«: kao Benko vac, Novigrad, Siverić, Šibenik i Mandalina. A gde su ostala društva, koji su isto bez ičije pomoći radila? Dobro je istina konstatacija da ima društava koja uopće ne rade.

Još jedna konstatacija: »U upravu župe bilo je nesklada, koji je kočio rad.«

Mislim, da je to jedini uzrok, zašto župa nije radila, već samo životarila. Početkom godine župa je počela lepo raditi, dok nisu izbile te trzavice, koje su skrivile i počele kočiti pravilan rad.

Izveštaj brata tajnika u nekim tačkama se potpuno kosi sa izveštajem starešine. Po izveštaju brata starešine, radilo je samo pet društava, a iz tajničkog izveštaja razabire se jasno da rade još društva: Pag, Knin i Drniš i još neka društva, iako manje. Iz tog izveštaja vidi se i trodnevna prosvetna škola organizovana po bivšem župskom prosvetaru bratu Viktoru Landerhauseru i trodnevni tečaj za slet ske vežbe. Dakle, ipak nekakav rad.

Jasno se u izveštaju tajnika razabire, da su u nekim društva rad neplačanja župskog prinosa bile s njene društvene uprave i blagajnic. Ovaj korak župske uprave valja po hvaliti, jer se je pokazala želja za disciplinom i ovim se zaista i pokazao materijalni i moralni uspeh iako se u sumnjalo.

Opširan izveštaj brata načelnika Ljube Montane najbolje ilustrira kakovom je stepenu Sokolstvo u ovoj župi. Od 19 društava njih 11 imaju prednjačke zborove.

A kakova je to vrst sokolskih društava bez prednjačkih zborova? Škole bez učitelja!

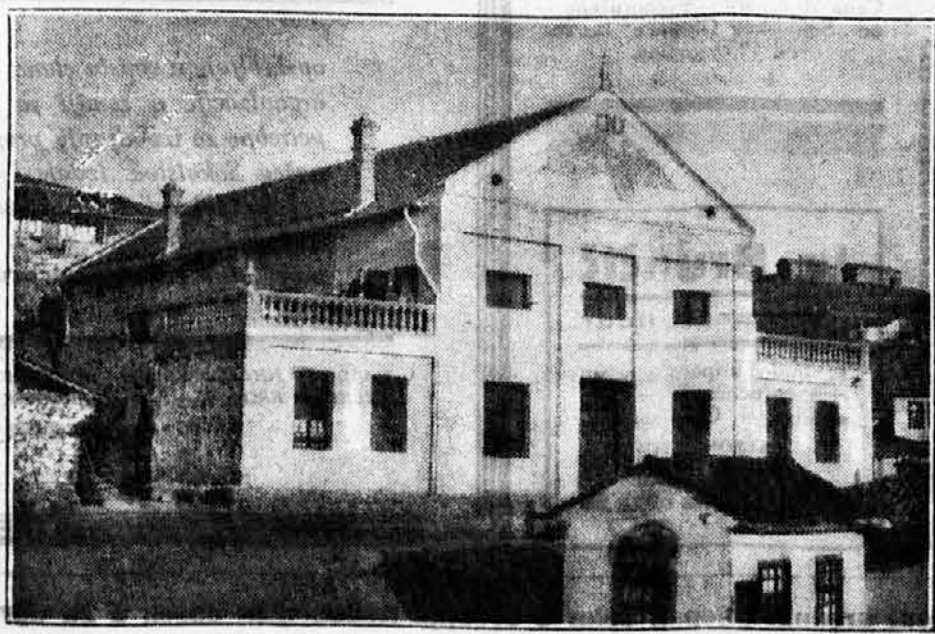
Dalje u izveštaju jasno stoji »6 prednjaka, od kojih dvojica sa na vodno saveznom prednjačkim ispitom« a 4 sa župskim, prednjačica ni jedna.

Dakle: 6 kvalifikovanih prednjaka na 1712 vežbača (od kojih dobar deo na papiru!) svih kategorija. Obzirom da samo društvo Šibenik ima 4 prednjaka, tada je taj razmer daleko strašniji. Sami prednjački pomoćnici odgajaju Sokole!

Potrebno je još iz izveštaja izneti, da ima društava, koja kvalifikovanih prednjacima ne dozvoljavaju vođenje odeljenja.

U izveštaju stoji: Ako je župsko načelništvo postupilo po pravilima, podmetalo se sa izvesne strane, da stvara aferu. Nadalje da se župsko načelništvo smatra za nešto trećega.

Veliki broj naših »Sokola« ne smatraju vežbaonicu kao sokolsku školu. Njima je glavno: muzika, pevački



Novopodignuti Sokolski dom u Kočanu

zbor, parade, povorke i diletanti, koji pune društvenu kasu.

Župsko načelnništvo imalo je upričiti tečaj, ali gde, kako, s kim? Bez finansija, bez predavača, bez prostora.

Imalo je održati tečaj za sletske vežbe: društva se pozivu nisu odazvala, jer valjda ti prednjački pomoćnici ne trebaju tečaja.

Još se iz izveštaja vidi, da velik broj društava radi samo za akademije. A je li to sistematski rad?

O prilikama u načelnštvu i TO najbolje kazuje konac izveštaja: »Teško je obrazovati tehnički forum za vodstvo župe, kad u župi nema spremnih tehničara. Statistika (navodno!) pokazala je, kako stojimo sa prednjaštvom. Stavljajući se pitanje, gde će župsko načelnništvo sakupiti potreban broj spremnih tehničara za vodstvo toga rada? Od pojedinih društava traži se što češći obilazak od strane TO. To nije moguće, jer je evo rad TO spao na leđa dvojice ljudi. Pitaće se mnogi, zašto načelnštvo nije povećalo TO sa više članova. I na ovo moramo odgovoriti, samo prethodno moramo pitati, gde takovih ljudi u župi ima, koji bi znali i hteli da aktivno učestvuju u radu TO? Ili bar da smatra TO kao neko narodno predstavnništvo, u koje ulaze ljudi po nekom partijskom ključu, bez obzira da li su sposobni da kao članovi jedne više tehničke ustanove koriste nižim jedinicama.«

Izveštaj prosvetara nije bio, jer je prosvetar predao ostavku.

Izveštaj matrikara isto nije bio, jer novi matrikar nije prisutan, a isti je tek u novembru 1930. preuzeo dužnost.

Lekarskog izveštaja također nema, jer osek nije radio.

Proračun nije bio sastavljen, pak se je ad hoc na samoj skupštini sastavljao i raspravljao. Za pokriće tro-

škova trebalo je povisiti župski prinos od 4 Din na 15 Din. Pošto je taj iznos prevelik, to se smanjuje rashod sa 15 %, a prinos na 10 Din. Malo čudna kalkulacija! Po ovome izgleda, da će biti deficit. Ako se smanji rashod sa 15 % tad je sa istim postotkom trebalo smanjiti i prinose, za izjednačenje proračuna. Međutim prinos je smanjen od predložene svoje za 1/3, a rashod samo za 15 %. Može se nadati deficitu od 2000 Din.

Birala se nova uprava. Tu je trebalo kandidacioni odbor, jer je valjalo meriti možda sokolsku sposobnost i godine sokolovanja.

Sad je nova uprava. Bože daj; ako je moguće, da više učini nego stara. Valja se ustrpiti do februara 1932.

Zbilja, valja se zamisliti i pitati: što se to događa sa Sokolskom župom Šibenik-Zadar?

Sposobni prednjaci, kao oaze u pustinji. Onemogućuje im se rad. Ne da im se voditi vrste. Podmeću im se razne afere i t. d.

Da li sme to Sokolstvo da trpi? Je li u interesu napretka Sokolstva da i dalje tako bude?

To nije nikako na diku Sokolstvu baš ovde, gde se moraju uložiti sve sile, samo za jači napredak i bolji rad, a ne da i ovo malo otpada.

Bez dobra motora, kotači sami se ne vrte! Tako i naša župa, bez dobrih upravljača, neće napred. — Hrvoje Mudronja.

Župa Varaždin

OSNUTAK SOKOLSKJE ŽUPE VARAŽDIN.

U nedelju dne 22. marta o. g. sastao se je po uputama savezne uprave, a na poziv Sokolskog društva Varaždin, zbor delegata onih sokolskih jedinica, koje su trebale uči u sastav nove sokolske župe sa sedištem u Va-

raždinu. Zboru su prisustvovali delegati Sokolskih društava: Ludbreg, Vinica, Prelog, Maruševac, Lepoglava, Kotoriba, Sv. Marija, Ivanec, Čakovec, Dolnji Kraljevec, Mala Subotica, Draškovec, Dolnja Dubrava, Vidovec, Mali Bukovec, Klenovnik (četa), Dekanovec, Štrigova, Varaždinske Toplice i Varaždin. U svemu bijahu prisutna 34 delegata. Zbor je u 11 sati pre podne otvorio u gradskoj gornjaci br. Stjepan Novaković, starešina Sokolskog društva Varaždin i pozdravivši delegate, predstavio im delegata savezne uprave br. Branka Živkovića. Br. Živković pozdravljajući delegate u ime Saveza i ističući, kako je zakonima od 5. decembra i 3. oktobra sokolska ideja postala idejom celog naroda, idejom državnom, poziva delegate, da sokolskim pozdravom pozdrave Nj. Vel. kralja Aleksandra i saveznog starešinu Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Upućuje delegate, da svim silama rade na organizaciji i unutarnjem jačanju osnovanih već sokolskih jedinica. Po tom je na predlog br. Novakovića jednoglasno izabrana prva uprava nove sokolske župe. Izabrana su sledeća braća i sestre: starešina župe Belčić Mladen (Varaždin), I. podstarešina dr. Šantel Oto (Lepoglava), II. podstarešina Hild Milan (Ludbreg), III. podstarešina dr. Franetović Jerko (Čakovec), tajnik Rubinić Matko (Varaždin), načelnik Starčević (Varaždin), I. zam. načelnika Iskra Miroslav (Čakovec), II. zam. načelnika Musić Josip (Ludbreg), načelnica Stěch Marija (Varaždin), I. zamenica načelnice Kuntarić Olga (Čakovec), II. zamenica načelnice Petračić Katarina (Kotoriba), blagajnik Mr. Vaněk Franjo (Varaždin), prosvetar dr. Milčetić Zvonimir (Varaždin); odbornici: Draškić Panta, Novaković Stjepan, dr. Engelhardt August, Suligaj Viktor, Lima Lacko, Skarpa Ivo, Pongračić Viktor, Kaman Milan, Deduš Vladimir (svi iz Varaž-

dina); zamenici: dr. Svoboda Milenko (Čakovec), dr. Dimić Makso (Ludbreg), Steganišek Viktor (Varaždin), Toplice, Mr. Milčetić Stjepan (Vinica), dr. Derkač Vasilije (Prelog), Vranko Ljubomir (Legrad) i Rožić Vladimir (Ivanec); revizori: Kauf Josip (Varaždin), Rotanić Dragutin (Čakovec), Kronest Robert, Bosanac Nikola i Kovačević Mihovil (sva tri iz Varaždina); zamenici: Krnoul Ivan, dr. Marić Hinko, Novak Đuro (svi iz Varaždina), Kraljek Ivan (Čakovec); sud časti: dr. Tropper Franjo, dr. Engelhardt August, Kraljek Đuro, Pongračić Vladoj, Suligaj Zvonimir (svi iz Varaždina); zamenici: Žirović Lacko, Haller Herman, dr. Milković Vladimir (svi iz Varaždina).

Nadalje je prihvaćen predlog br. Novakovića, da župski porez iznosi 8 Din na godinu po članu, kako je bilo i u župi Maribor. Br. Novaković pročitao je zatim brzojavni pozdrav župe Maribor, a zbor je zaključio, da se pozdrav uzvratiti. Zatim je br. Živković pozdravio novu upravu župe i zamolio izabrane članove, da se odmah iza skupštine konstituiraju, jer on ima mandat, da novu upravu odmah uvede u dužnost. Pošto se br. Belčić zahvalio delegatima u ime uprave na iskazanom poverenju i izložio istorijat nastojanja oko osnutka Sokolske župe u Varaždinu, moli delegate, da u svojim društvima nastoje oko intenzivnijeg rada, a naročito da već sada započnu sa pripremama za sokolski slet u Pragu. Posle toga br. Živković zaključio je skupštinu.

Odmah posle skupštine održana je u prisutnosti br. Živkovića prva sednica župskog odbora. Zaključeno je, da će se sednice odbora držati svakog četvrtka u 8 sati uveče, dok će se pojedini oseci konstituisati na prvim narednim sednicama, kad njihovi pročelnici spremne liste kandidata. S time je bila sednica zaključena.

Župa Tuzla

SOKOLSKO DRUŠTVO BUKINJE.

Prednjački tečaj.

Sokolsko društvo Bukinje održalo je od 5. januara do zaključno 28. februara o. g. svoj prvi društveni prednjački tečaj.

Svrha tečaja bila je, da članstvu, odnosno tečajnicima — koji su apsolutno početnici — u prvim početcima njihovog sokolskog delovanja, dade osnovni pojam sokolskog rada uopšte i na taj način da ih što bolje uputi i oduševi za sokolski rad.

Tečaj je bio organizovan tako, da se je nastava vršila 4 puta nedeljno po 2 sata, a ukupan broj nastavnih sati iznosio je 62.

Raspored nastave bio je udešen na način, da su se tehnički predmeti istovremeno obrađivali i teoretski i praktično.

Uspeh tečaja bio je dobar. Po završetku svima su podeljena uverenja o pohađanju tečaja.

Župa Užice

SOKOLSKO DRUŠTVO BAJINA BAŠTA.

Na dan 1. marta o. g. u Bajinoj Bašti, kraj Užica, sastao se veliki broj građana iz B. Bašte i okoline radi osnivanja Sokolskog društva, pa je u tome cilju došlo i nekoliko predstavnika župske uprave iz Užica sa 30 članova i članica vežbača Sokolskog društva Užice, koji su tom prilikom priredili uspeo javan čas.

Oduševljeni doček Sokola iz Užica od građanstva u B. Bašti i veliki polet, koji su građani B. Bašte pokazali u organizovanju prethodnih radova na ovome delu kao i poznata vrednost izabrane uprave društva daju dobru garanciju, da će ovo novo društvo napredovati u radu. — V. M. M.

ČITAJ! Za gotovo, kao i na najdužoročniju otplatu dobijete:

Glasovite STAYER-WAFFENRAD bicikle. - Motocikle „PUCH“ nedostizive preciznosti, kvalitete snage, konkurentne cijene, kod glavnog zastupstva za Dalmaciju **Slavko Malešević, Kistanje.**

КОНКУРС

СОКОЛСКА ЖУПА БЕОГРАД расписује место за сталног путујућег жупског предњака. Услови су следећи:

1. Савезни или жупски предњачки испит;
2. Дужа предњачка пракса и
3. Потпуно здрав организам.

Моље слати жупском начелништву са наведеним досадашњим радом у Сокољству и осталим условима. Адреса: Начелништву Сокољске жупе, Београд (Теразије 7, Палата Извозне Банке).

СТАРЕШИНСТВО

Гранд Хотел „Петроград“

преко пута железничке станице

БЕОГРАД

Naručujte knjige, koje izdaje

Jugoslovenska Sokolska Matica,

Ljubljana, Narodni dom.

JOS. HAFNER zavod za umjetno vezenje

LJUBLJANA, Prisojna ulica (Tabor)

(Nivši poslovođa firme Meškudla, koja je uveljedi smrti vlasnika prestala da radi) Izrađujemo sokolske zastave najjeftinije po našim ili pripisanim nacrtima, obazirajući se na propise SKJ. Molimo, tražite specijalne oferte i nacerte.



Творница гимнастичких и спортских справа

J. ОРАЖЕМ

Добављач Савеза Сокола краљевине Југославије



РИБНИЦА (Долењско)

Израђује све соколске вежбаће справе, опреме читавих друштвених и школских вежбаона, спортске потрепштине за лаку атлетику, справе за летна вежбаљашта, купалишта и бањске, љубанке, справе за дјечу итд. Израда савршена и елегантна, по служба најсолиднија, цене најумереније. — Илустровани сеник бесплатно.

ОСНОВАНА 1881. ГОДИНЕ

RUDE IN KOVINE

D. D.

LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 15

Naslov za brzojavke: Rude
Telefon interurban štev. 2827

En gros:

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova pločevina, svinčena pločevina, pocinkana železna pločevina, cinkovo helico (izdelek Cinkarne, d. d., Celje), barve, žveplenokisla gлина, aluminijev hidrad, bakrena galica, cinkov prah, katran, stare kovine, kovinasti ostanci, rude vseh vrst

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

NA OTOKU LOPUDU kraj Dubrovnika, otvoren je novi Hotel Pension „Lopud Kuljevan“ sa divnim pogledom na more. Cijena potpunog pensiona sa taksama Din 65.— / Tražite prospekt!

ИНДУСТРИЈА СОКОЛСКИХ ПОТРЕПШТИНА

БРАНКО ПАЛЧИЋ ♦ ЗАГРЕБ

Добављач Савеза Сокола краљевине Југославије Коалице Марије 6

Брзојавни наслов: „Трикотажа“ Загреб • Телефон интерурбан 26-77

Израђујем све врсте соколских потрепштине за јавни и излетни наступ свих категорија нашег чланства и то тачно према пропису Савеза Сокола краљевине Југославије. Слике у оригиналним бојама прописних одећа налазе се у књизи „Организација Савеза СКЈ“. — Захтевајте цене и проспекте. — Цене врло умерене, а за тачну и солидну изработку јамчим.

Svaki Soko treba da ima

Sokolijadu

odličnu zbirku sokolskih i rodoljubivih pesama sa slikama za deklamovanje i pevanje radi podizanja sokolskog-viteškog duha od brata dr. Vojislava V. Rašića, Beograd, Kraljice Natalije ul. 14. Poštansko-čekovni broj 50.788. — Cena 20 dinara. — Preporučena i od „Sokolskog Glasnika“ br. 20. od 1930. godine.

Iv. Brunčić pleskar in ličar

se toplo priporoča vsem cenj. naročnikom. — Delo solidno! — Cene zmerne!

TELEFON 2476
Ljubljana
Kolodvorska ulica 23

SLETSKE ZNAČKE

kao i sve vrsti sportske i društvene, emailirane ili samo tlačene, te

ORDENE I MEDALJE

izrađuje u ukusnoj i najlepšoj izvedbi

GRIESBACH I KNAUS

Tvornica zlatne i srebrne robe, sportskih i društvenih znakova ZAGREB, ILICA BR. 17 (DVORIŠTE)

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističnog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije. Komisijska prodaja odora sviju kategorija

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM TELEFON BROJ 15-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831

ZAHTEVAJTE CENIK